

REVISTA
DE
L'ASSOCIACIÓ
DE
MESTRES
ROSA SENSAT

in-fàn-ci-a

educar de 0 a 6 anys

3

novembre/desembre 1981

MATERIAL DE CLASSE COMPLEMENTARI DE «LA CLAU» DE ROSA SENSAT.

EXPERIÈNCIES-CICLE INICIAL

El material de les dues caixes

1er Curs d'Experiències

Aquest material correspon als llibres d'Experiències de la Col·lecció «La Clau» de «Rosa Sensat» —Editorial Onda. Està pensat per a facilitar les activitats d'observació i manipulació.

Recull el material necessari per treballar du-

2^{on} Curs d'Experiències

rant el curs, amb excepció dels organismes i d'algun material d'existència corrent a totes les llars.

La seva finalitat és de donar fetes una colla de gestions per a facilitar als mestres la feina de cada dia.

EL CICLE INICIAL

Una revista amb el títol de «In-fàn-ci-a» i el subtítol de «Educar de 0 a 6 anys» no pot deixar de qüestionar-se sobre l'anomenat Cicle Inicial de l'Ensenyament que el Ministeri d'Educació ha posat en circulació aquest any 1981. Què és el Cicle Inicial? A quin disseny obeeix? Quines conseqüències pot tenir?

En una primera declaració d'intencions, el Ministeri parlava del Cicle Inicial com del que comprenia els 5, 6 i 7 anys de l'alumne, l'actual darrer curs de Parvulari i els dos primers d'E.G.B. Podria pensar-se en un cicle centrat en la preparació, la realització i la consolidació d'un dels aprenentatges més importants tradicionalment: el de la llengua escrita. Després el Ministeri ja només decretà sobre els cursos de 6 i 7 anys com a Cicle Inicial i s'insinuaren raons de tipus econòmic: no podria parlar-se dels 5 anys oficialment, no fos cas que això pogués ésser considerat com un avenç de la gratuïtat de l'ensenyament. Ja vèiem, doncs en què havia quedat el Cicle Inicial, però continuavem interrogarnos sobre el seu disseny.

Ben aviat poguérem donar-nos resposta. El setze de gener apareixia al B.O.E. el Decret d'ensenyances mínimes respecte el Cicle Inicial i hi vèiem clarament explicat que tots els nens d'Espanya, fos quina fos la seva llengua familiar, havien d'estudiar 4 hores setmanals de llengua castellana i de saber llegir 60 paraules per minut i l'ortografia natural castellana als 7 anys. Quedava clar que el Cicle Inicial era l'instrument legal que havia inventat el Ministeri per assegurar l'ensenyament de la llengua castellana des del primer moment, en front del perill de les competències autonòmiques en ensenyament.

Però tot i que aquesta segona qüestió ens sembla políticament greu, encara ens ho sembla més la tercera, la de les conseqüències, i per raons estrictament pedagògiques. Vegem-ho.

Prou sabem que el dilema escola adaptada a l'evolució dels nens i escola adaptada al disseny de la societat, és un dilema fals com a tal. L'evolució del nen i el disseny de la societat són dues coses diferents, però no necessàriament contràries. Precisament la bona educació, és aquella que les posa en relació activa. Això ja ha estat així encara que no hi parem esment, en l'evolució dels nens ja hi ha molt d'influència social; el nen no caminaria a tants o quants mesos si no hagués vist caminar, el nen no parlaria a dos o tres anys si no li haguéssim parlat i el nen aprèn de llegir més o menys aviat també segons els models de lectura que l'envolten. En principi doncs no fariem escarafalls a un Cicle com l'Inicial pel fet que estés centrat en un aprenentatge. El que ens preocupa és que centrant-se prioritàriament en un aprenentatge concret per important que sigui, ajuda a perdre de vista tot el conjunt de l'educació del nen, els seus cicles globals i, en aquest cas fins el seu nom.

El Cicle Inicial de l'Educació i de l'Ensenyament, no pot ser altre que el Cicle Inicial de la vida del nen, els seus tres primers anys, 0, 1, i 2 anys en els quals el nen fa uns progressos de moviment, de comunicació, que li permeten acabar aquest primer cicle com una persona que es desenvolupa autònomament, que agafa, camina, entèn i es fa entendre. És aquest nivell d'autonomia el que per nosaltres marca l'acabament del veritable Cicle Inicial amb institució pròpia, la de l'Escola Bressol i el començament del Cicle corresponent a Parvulari amb institució pròpia també.

¿Convé pensar en un Parvulari de dos cursos el dels 3 i 4 anys o amb una institució amb 5 cursos que vagi dels 3 als 7 anys, és a dir que inclogui el que des d'enguany s'anomena oficialment Cicle Inicial?

Aquesta és una qüestió que ens posem per a propers números, però de moment veiem clar que el veritable Cicle Inicial de l'Educació correspon al cicle inicial de la vida del nen i té nom i institució pròpia.

Els titelles il·lustren les portades d'In-fàn-ci-a, l'any 1981. En aquest darrer número rendim un simbòlic homenatge a P. Picasso en el centenari del seu naixement, amb els caps-grossos encarregats a Guillel per l'Ajuntament de Barcelona, als carrers de la ciutat. 25 d'Octubre de 1981.

Edició i Administració: A.A.P.S.A.
«Associació de Mestres Rosa Sensat»
Còrsega, 271 - Telèfon (93) 228 00 03
Barcelona-8

Direcció: Irene Balaguer
Cap de Redacció: Pepa Òdena
Secretaria: Francina Martí
Consell de Redacció:
Pep Bras
M. Antònia Canals
Mercè Comas
Teresa Folguera
Roser Gómez
Núria Jiménez
Montserrat Perramon
Joan Ripoll
Anna M. Roig
Tina Roig
Roser Ros

Subscripcions: «Associació de Mestres Rosa Sensat» Còrsega, 271 - Barcelona-8
Projecte gràfic: Enric Satué
Fotografia coberta: Gabriel Serra
Composició gràfica: Graftex
Impremta: Litoclub
Dipòsit legal: B-1761-81
Distribució: L'Arc de Berà

Preu de subscripció: 1.200 ptes. l'any
P.V.P.: 225 ptes.

in-fàn-ci-a-3

Plana Oberta:

Recull d'opinions i suggeriments dels lectors.

2

Educar de 0 a 6 anys:

El folklore i la infància.
M.A. Capmany. Què els portaran els reis als nostres fills? P. Vila.

4

Escola 0-3:

La Panera dels Tresors.
E. Goldschmied. Fem cagar el tió.
M. Felip.

11

Escola 3-6:

L'expressió plàstica en el desenvolupament de l'infant. G. Vila.
Recordant un dia de Reis.
M.A. Canals i T. Roig.

19

Infant i Societat:

La lliçó de Picasso. J. Palau i Fabre. Els parcs públics. P. Pujol.

29

Infant i salut:

Entre tots abusem dels medicaments.
J. Bras.

34

Racó del conte:

La Rateta Giberta. R. Ros.

40

Informacions:

Recull de notícies i actes relacionats amb l'educació de 0 a 6 anys.

43

Cop d'ull a revistes

47

Biblioteca

48

in-1

QUÈ PENSA L'INFANT

Aquest any a l'Escola d'Estiu de Barcelona algunes persones d'Escola Bressol, vàrem tenir la sort de treballar cinc dies amb Elinor Goldschmied. Dic sort, perquè Elinor ens va fer reflexionar a fons sobre les relacions entre els educadors i els pares, tenint sempre l'infant com a teló de fons d'aquesta relació.

Com a cloenda del curs ens va fer llegir un treball que havíem fet durant els dies de reflexió. Aquest treball consistia en situar-nos en el lloc de l'infant, i intentar de comprendre què deu pensar al llarg d'una jornada el nen que coneixem.

Creiem que pot ser útil publicar a **In-fàn-ci-a** aquest tipus de reflexió.

Parla l'infant...

— *M'acabo de llevar... i estic morta de son...*

— *No sé què em passa però això és molt fosc.*

— *Ara! bravo!*

— *Jo voldria aquella joguina... però no hi arribo!*

— *Sí que costa anar allà!*

— *Olé! ho ha endevinat, m'ho dona.*

— *Tinc picor!*

— *Tinc ganes de plorar..., ploro.*

— *Ai! ara n'agafa un altre.*

— *Després seré jo.*

— *Ob! ara en torna a agafar a un altre! Ploro més fort.*

— *Uf..., ja m'agafa. Que bé! Em toques la cara. Em toques la boca, tinc moltes ganes de bellugar, bellugo.*

— *Torno a voler aquella joguina i ja la té un altre nen!*

*L'hi prenc, l'hi prenc cridant i tu em mires;
l'hi torno a donar, me'n vaig al pati.*

— *S'hi està bé en un racó..., i m'adormo.*

Em desperto, ploro i no sé perquè. Tu em vénis a buscar.

Sento soroll de plats, coberts i olor de menjar.

— *Vull menjar!*

En dones a un altre, poso la mà dins del plat de l'altre i me la llepo, és bona! Tu rius. Em dius que m'espero, em dius que crema..., i jo ric; no és veritat, no crema i no cal bufar, tu rius perquè jo bufo.

— *Ara dino ja. Va!, tinc la boca oberta i no me'n poses.*

— *Ara encara no m'ho he acabat d'empassar i ja me'n poses més!*

— *La Carolina, en Carles i l'Anna riuen tots tres, jo els agafo la joguina, jo corro, ells criden.*

— *Tu dius que no cridin tant que en Sergi dorm.*

— *Sense saber perquè m'agafes d'una revolada a coll, fas cara d'espantada i jo em poso a plorar, dius a una altra educadora que una mica més, i me la foto.*

— *Estic suada, em despulles, em toco la panxa, somric i tu em fas un petó a la cara, a la panxa i al cul i em dius: «Xula!»*

De tan contenta que estic faig «mà-

i-manetes» «ralet-ralet» «cargol treu banya» i tot el que sé fer!

— *Estic drete, eixarrancada, sento un gust i unes ganes de prémer..., miro fix i sento que surt.*

Tu dius coses i treus corrent el que jo he fet, em rentes i te'n vas...; no et veig i ploro molt fort. L'Anna em pega!, ploro més fort...; tu arribes amb una plata i menjar, jo busco una cadira, busco un pitet i no me'l puc posar sola! Tu rius molt i em dius coses maques i em poses el pitet. No em dones menjar, jo ploro, tu em dius..., i encara ploro més, ploro tant que el menjar que finalment em poses a la boca no me'l puc empassar.

— *Dius coses que m'agraden i ja va millor..., sento una veu coneguda, és la meua mare.*

Es posa a parlar tota l'estona amb tu. Totes dues em mireu i jo corro tota l'estona amunt i avall.

— *De cop i volta tinc picor, calor, no m'agrada que em vesteixin!, la mare em deixa a terra i em diu coses que no m'agraden..., jo que esperava que vingués! Ara m'agafa i tinc ganes de vestir-me, tinc ganes d'ésser al carrer, tinc ganes de córrer, em posen en un cotxet.*

ELS INFANTS MÉS PETITS I EL MÓN DE L'ESPECTACLE

És realment gran l'esforç que s'està fent en el nostre país per a tenir espectacles per als infants. Són molts els grups de titellaires i comedians que han nascut de deu anys cap a aquí. Molts d'ells amb gran encert i amb un nivell alt de sensibilitat.

És important també la tasca que estan fent molts d'aquests grups de recuperació del nostre folklore, amb petites cantarelles, contes i cançons tan abundants com extraordinaris que té la nostra cultura.

En alguns espectacles es troba a faltar el co-neixement de l'infant. És evident que el públic sol ser molt heterogeni en l'edat. Però generalment els espectacles estan adreçats a infants una mica grans.

Gosaria dir que cap dels espectacles que he vist estava adreçat als infants de tres a sis anys i aquest és un problema perquè una bona part del públic té aquestes edats.

Sóc mestre d'aquestes edats i discrepo en bona part del que sembla deixar clar l'article publicat al número 2 d'In-fàn-ci-a «espectacles per a nens de 0 a 6 anys».

Els infants més petits de tres anys no és que tinguin poca capacitat intel·lectual, el que passa és que caldria estudiar quines característiques hauria de tenir un espectacle dirigit a ells. És un esforç que encara no s'ha fet i

seria bo de començar a treballar en una iniciativa d'aquest tipus. Estic convençuda que els primers anys són fonamentals en el desenvolupament de l'infant i és important poder-li oferir espectacles al seu nivell i de qualitat.

M.E.
Tarragona

DIÀLEG PARES-MESTRES

El primer dia que vaig anar a apuntar el vailet a la guarderia plovia. Això no és important, però ho fa més distret. Plovia, i jo me'n fumia, de la pedagogia (aquest mot grec...) Res, tu! que sigui prop de casa que *prou feina tenim! sense comptar-hi les anades i vingudes*. Però a poc a poc em vaig anar adonant que m'amagaven l'ou, que allò no estava a l'alçada que calia. Però per adonar-te'n calia ensumar, mirar la cara del vailet quan hi entrava i quan en sortia, escoltar els «*al·lotets*» que garlaven més que no pas ell. Esperar que alguna educadora saltés de la plantilla per abordar-la un dia a l'autobús i fer-li cantar tot el que sabia entre la plaça de Rovira i Claris cantonada Provença. N'hi havia prou i massa. Però no se'n podia parlar. Allò s'havia convertit en un camp de concentració per a nens. Bonic per fora, però impenetrable. I, a dins, el vailet hi patia. Però com que no sabíem prou què hi passava, ni la senyoreta sabia gaire cosa de nosaltres perquè, a la porta, sempre

ens rebia la directora (?), propietària o algú de la família... Això sí: *poca feina per a nosaltres*. Pagant havíem complert.

La segona vegada va ser diferent. Vam donar voltes. Vam escodrinyar la línia pedagògica, la voluntat d'arrelament al barri, les activitats que proposaven per a cada edat, perquè ara ja teníem dos fills (i doncs, què et penses, que ens mamem el dit?). Tot de paraules d'aquestes que sonen molt fort, que a vegades exigeixen el recurs al diccionari la verificació experimental. Després resulta que la vida del parvulari-llar d'infants-escola bressol-guarderia (etc.) és molt més d'estar per casa, però també més interessant que els pilots de mots que ens van tirar pel cap el primer dia de la segona vegada.

Vam mirar de connectar directament amb els educadors (una altra paraula gruixuda, però no en tinc d'altra: el llenguatge de les escoles, quan s'intenten explicar, sempre pertany al camp de la utopia i el voluntarisme; sempre vol projectar la realitat cap endavant). Vam mirar als ulls la Cati, la Margarida, en Joan, l'Elo, la Núria, l'altra Núria, l'Eva, i més encara. I ens va semblar que sí.

Que en tenien ganes. I que connectàvem. Que aquells mateixos ulls podien mirar els nostres infants i connectar-hi. Fil directe, trucada personal.

Després ens hem vist molt. Ens hem trobat en la feina de mirar de donar forma a l'escola. Una forma que n'asseguri la continuïtat. Hem triat la cooperativa. No us en cantaré las excel·lències. Encara no hi hem arribat. No parem de fer reunions. És cansat. Potser en fem un gra massa. Parlem de la marxa general de l'escola en assemblees generals, del programa de cada nivell a cada classe, de cada criatura amb l'educadora corresponent... En la nostra situació, no hi ha terme mig. Potser si un any d'aquests la cosa s'estabilitza, podrem prescindir d'algunes de les reunions i dedicar l'estona al cinema o a la lectura... o a d'altres activitats igualment profitoses per al cos i l'esperit.

Em descuidava una cosa: que les relacions amb els mestres no són només de cada pare amb cada mestre. Son també les relacions entre els pares i el mestre d'una classe, els mestres i uns pares, els mestres com a grup i els pares com a grup. Que és més fàcil coincidir de tu a tu en les observacions sobre els propis fills, o en l'aprovació i la revisió d'un pla trimestral, que no pas quan hi ha interessos divergents entre el grup de pares i el de mestres. Però hi ha diàleg (un altre mot que pocs entenen: fins i tot un president de República es va inventar el «triàleg»), és a dir, comunicació a través de la paraula. Quan hi ha un problema, una qüestió, en parlem. Segurament no es pot demanar més: ni menys.

Oriol Camps

EL FOLKLORE I LA INFÀNCIA

MARIA AURÈLIA CAMPMANY

Tinc la impressió que, en moltes de les qüestions que ens plantegem avui dia, fem un viatge per al qual no necessitàvem alforges, vull dir que descobrim, com a gran conquesta científica, sistemes de vida que havíem deixat arraconats a través d'aquest llarg camí que en diem progrés. Avui ens preguntem si val la pena d'introduir en la tasca pedagògica, el contingut múltiple i divers del folklore i no ens adonem que no fem altra cosa que restituir, de cara a l'educació, una vida col·lectiva que havíem oblidat. La pedagogia fa temps que malda per trobar el punt just entre la vida feliç i l'aprenentatge, tant i tant es preocupa d'estalviar a l'infant les penes i els treballs, les angoixes i els inconvenients de viure, que en fa una criatura artificialment aïllada.

L'exemple més perfecte d'aquesta criatura aïllada i educada per a una vida angèlica és l'infant ciutadà de la burgesia mitja. Pares, mestres i psicòlegs procuren que ni tan sols hagi de trepitjar les lloses del carrer; baixa amb l'ascensor, s'enfila al cotxe de la mamà o a l'autocar de l'escola, i pot créixer ignorant qui viu al veïnat, quin barri l'ha vist néixer, si és temps de tardor, d'hivern o de primavera. Tot el que dic és prou sabut, i no és fàcil de modificar, perquè ¿com ho hem de fer per tal que els nens i les nenes juguin al carrer, pugin i baixin les escales, facin amistats pel veïnat aprenguin a ballar a les festes majors, i a jugar a botxes, i a cantar a les caramelles, i a plantar la llufa pels «innocents», i s'enfilin als arbres a follar nius, i escoltin amb l'orella amatent les trifulgues dels grans i vetllin els morts i els acompanyin a peu, fins al cementiri? I això és el que feia tota la humanitat petita durant segles, i segles, compartint la vida amb la humanitat gran, de tal manera que el trauma de l'adolescència no existia.

Per donar un exemple del que vull dir, un exemple límit, recordaré la labor pedagògica que va dur a terme Aureli Capmany a la Maternitat. Va ser Prat de la Riba qui li va proposar aquesta original tasca, consistent a crear a l'entorn de la comunitat de criatures de l'hospici, una atmosfera que els proporcionés les vivències d'una vida comunitària, d'una vida de poble,

4-a • Fotografia cedida per l'Editorial Laia (A. Capmany «Calendari de llegendes, costums i festes tradicionals catalanes».)

d'un entrellat de valors que en el redol de la institució benèfica no es produiria per més honestos i eficaços que fossin els metges, per més sacrificades que fossin les monges, per més rigurosa que fos la higiene de l'entitat, i per més ben alimentats que fossin els pupils de la institució, obra de la Mancomunitat. No era la primera experiència pedagògica que feia el meu pare, qui havia tingut ja una magnífica col·laboració amb Maria Montessori, quan aquesta va venir a Barcelona. La proposta d'Aureli Capmany de convertir l'ensenyament dels ballets populars en l'eix d'això que ara en diuen educació psico-motriu, va entusiasmar la gran pedagoga, i trobareu documents gràfics dels nens i nenes de les escoles Montessori ballant el *Galop de Cortesia*, com a diversió i com a saludable exercici de convivència.

A la Maternitat en Capmany va trobar terreny abonat per demostrar quina era la seva idea pedagògica. En síntesi, va introduir en el clos tancat de la institució benèfica el ritme del temps, amb les fites de la vida col·lectiva d'un poble agrícola que aquells infants probablement no veurien ni viurien mai. Ell era ben conscient de l'artifici que introduïa, quan els ensinistrava en l'art de cantar caramelles, d'inventar corrandes que els infants dedicaven a metges, mestres i monges, de ballar el contrapàs, de disfressar-se i organitzar passades carnavalesques, de ballar el ball de bastons seguint la Processó de Corpus, de reclamar les estrenes per Nadal, d'escoltar i inventar rondalles. Podria contar multitud d'anecdotes en aquest món infantil que ell no va abandonar mai, ell que era tan afecionat a canviar de cop i volta el centre d'interès de la seva vida.

La qüestió no és altra cosa que un fet que oblidem massa sovint sota l'impuls de la pedanteria escolar que ha envaït la nostra vida cultural. Vull dir que el folklore és material d'estudi, escassament una ciència, però és sobretot el rastre de tota una cultura oral, d'una cultura que s'interfereix amb la cultura escrita, amb l'alta saviesa i amb el do de la més primfilada de les creacions poètiques. Si partim de la idea que un ésser humà no és sols un potencial de pensament sinó un tot harmònic ens adonarem que ballar és un dels aprenentatges més útils per a l'equilibri feliç de la persona. Però ara m'endinso en un altre aspecte de la beneficiosa influència que pot exercir la utilització dels elements que guarda el folklore, és a dir, a part de tota la capacitat que pot tenir per retornar l'infant aïllat capriciosament, a la vida comunitària del seu poble, hi ha l'element pròpiament educatiu. Educatiu de la veu en la cançó; educatiu del gest en el ball, educatiu de la imaginació en les rondalles, educatiu de la llestesa mental en endevinalles, jocs, juguesques, i un llarg etcètera. Molt sovint ens preguntem per què, en general, la gent del nostre país, sobretot la gent de la ciutat de Barcelona parla tan malament i té una veu tan lletja, i em sorprèn sempre que la mateixa gent no pensi: és que mai no l'han ensenyada a cantar. Per què, sinó, la gent d'Elx, dona any rera any, una munió de gent

• Fotografia cedida per l'Editorial Laia (A. Capmany «Calendari de llegendes, costums i festes tradicionals catalanes».)

LLIBRES DEL SOL I DE LA LlUNA

Collecció per a infants

8. **El llibre dels gats**
Text i dibuixos de Francesc Bofill
9. **Càntic del sol**
Sant Francesc d'Assís. Dibuixos de Joan Redorta
10. **El núvol de la son**
Joles Sennell. Dibuixos de Maria Rius
11. **Els contes de Kahlil Gibran**
Kahlil Gibran. Dibuixos de Francesc Salvà
12. **L'ocell meravellós**
Joaquim Carbó. Dibuixos de Montserrat Ginesta
13. **Amb aquest cel no es va enlloc**
Text i dibuixos de JOMA

Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Distribució: L'Arc de Berà - Centre Difusor d'Edicions Catalanes
Llull, 10,14 - Tel. 300 32 51 / 300 33 00 - Barcelona-5

que pot cantar el Miracle? Perquè des de petits han sentit cantar i han cantat, i cantar a Elx és un acte cívic.

Si partim de la tesi, com esgrimia un savi doctor, que el folklore és una acumulació pintoresca de coses periclitades, com és ara els càntirs de Verdú, o la matança del porc, és evident que introduir el folklore a l'escola serà simplement afegir-hi una matèria més, com les tan bescantades «tres maries» universitàries. Però si arribem a la conclusió que el folklore és l'acumulació d'una cultura oral d'una riquesa immensa, llavors introduint-la a l'escola esdevé tan útil per a la formació de l'infant com ho pot ser el digne llatí i les mal anomenades útils matemàtiques.

M.A.C.

6-fàn

• Fotografia cedida per *Perspectiva Escolar*

Lector, posem a les teves mans un recull de paràgrafs de la NADALA que va fer el mestre PAU VILA* l'any 1923.

Valorem molt especialment la delicadesa, sensibilitat, profund coneixement de les necessitats i interessos de l'infant i, al mateix temps, com podreu comprovar, l'extraordinària actualitat que té encara avui la reflexió que l'anyorat mestre oferí als pares fa gairebé seixanta anys.

Hem considerat que les seves reflexions podrien ser-nos de gran ajuda en aquests dies quan tots comencem a pensar en quines joguines portaran els reis als nostres fills.

* Pau Vila 1881-1980. (Per a més informació, podeu consultar «*Perspectiva Escolar*» núm. 50.)

QUÈ ELS PORTARAN ELS REIS ALS NOSTRES FILLS?

PAU VILA

Barcelona: Nadal de 1923

... aqueixa pregunta que està en la pensa de tots aquells que tenen posada llur estimació en algun infant o adolescent: **Que-ls portaran, els Reis, a nostres fills?**

Un amic m'indicava, al conèixer el tema, que hauria sigut més propi plantejar-lo en sentit dubitatiu: **Que-ls haurien de portar, els Reis, a nostres fills?** Més jo he pensat que això implicaria desconfiança envers els pares, perquè expressava el dubte que no serien capaços de fer el que convingués per als vostres fills; i com que jo tinc confiança en els homes; i a l'ensem soc home a qui sols plauen les afirmacions, per això he fet afirmativa la pregunta, en la seguretat que les meditades observacions que sobre les joguines vaig a fer serien ateses per vosaltres en benhaurança i profit dels petits.

Es un perill per a l'educació de l'infantesa arribar ad aquests dies propers a Nadal i Reis sense un criteri segur i ben orientat per firar la mainada, perquè en aquestes condicions són víctimes de l'enlluernament de la munió de joguines, totes elles enginyoses o llampants, que omplenen parades i aparadors, que enllepoleixen al noi de tal manera, que pel seu desig se-les emportaria tots a casa.

El noi menja més amb els ulls que amb la boca: voldria totes les joguines; emperò el cap de dos dies les aniria arreconant, i instintivament prendria aquelles que més convenen a la seva naturalesa i formació.

MESURA EN LES JOGUINES

Abans d'entrar en el detall de les joguines que són o no convenients a les criatures, podem sentar dos principis que per llur enunciat són fàcilment retenibles per a que-ns serveixin de guia: **Primer:** que les joguines que més interessin al noi són les més senzilles. **Segon:** que *no convé donar als nois massa joguines alhora.*

Li interessin les joguines més senzilles perquè aquestes són les que serveixen per als jocs de moviment, com la corda o la pilota; o bé perquè s'emmotllen a son instint de creació imaginativa, com les capses de construccions arquitectòniques o les nines.

Convé no donar-li massa joguines perquè això es mantenir-lo en la seva versatilitat de caràcter, es conresar-li una personalitat superficial, es contribuir a fer d'ell un home sense ferme-

sa de voluntat i de caracter irreflexiu. Tenint tant sols les joguines suficients per a son entreteniment dins la varietat d'aspectes de la seva naturalesa, es a dir, a una joguina que respongui a la seva necessitat de moviment, una altra que serveixi a les seves manifestacions imaginatives, una altra aplicada al seu afany de construcció o treball manual, i poc més, el noi aprèn a fixar la seva atenció i a contentar-se amb lo necessari.

ENTRANT EN EL MON DE LES JOGUINES: LA NINA

Passem a les joguines amb les quals se pot jugar dins de casa.

La primera entre totes, la que té la preeminència, perquè l'hi han dada totes les generacions que han sigut (fins aquelles en les quals els homes vivien en caveres), el que constitueix el més fort estimol de l'imaginació i del sentiment, es la nina: la nina es la reina de les joguines.

DE LES NINES SENZILLES: LLURS PARAMENTS

... no ·y ha per què aconsellar que doneu nines a les vostres filles; emperò sí que ·y cab el recomanar-vos que les nines siguin senzilles i modestes. Es ben necessari, perquè ·y ha una forta corrent, omplerta d'un xic de vanitat, per part de les mares, de fer presents amb nines de molt preu i luxoses, les quals, la major part de vegades, són guardades a la calaixera per a quan la nena sigui gran. No: si ·l que volen, les criatures, es jugar-hi, i sobre tot poder-hi jugar lliurement, sense l'encarcament que prové de la por que ·s malmenin.

Aquestes joguines de luxe quasi ·s pot dir que ·ls pares les compren més pensant en sí mateixos que en llurs fills, ad els quals van aparentment destinades.

Al volant de les nines s'hi ha creat un bon nombre de joguines que vénen a esser com llur parament, totes elles de molt entreteniment i profit per l'afinament dels sentiments i dels habits de la santa maternitat. Aquestes joguines són paraments de sala, de cuina, de taula, etc., que són de gran servitut per jugar a **pares i mares**, i que constitueixen bons elements d'economia domestica i ensenyança **ménagère**.

D'una vegada per sempre vull apuntar que l'intervenció de la gent gran en els jocs dels petits ha d'esser extraordinàriament discreta; perquè, sense dar-nos-en compte, buscant-los amb bon desig l'utilitat pràctica del joc, hi posem un xic de seriositat, volem homificar-ho, i el noi se ·n retreu, perquè li priven l'iniciativa. Qualsevulga iniciativa o orientació que se ·ls vulgui donar, s'ha de fer escaure bé, com si fos trobada per ells, com si fos idea llur.

DELS JOCS DE CONSTRUCCIÓ

Les joguines que més interessin als nens són aquelles amb les quals se poden fer més combinacions i creacions. Quasi ·us diré que la joguina més preciosa per als nois, seria... una caixa de sorra. Això potser faci somriure ad alguns dels presents; emperò jo ·u afirmo per la meua experiència. ¿Qui no recorda l'interès amb que ·ls nois del carrer hi jugen quan un carreter

providencial n'aboca un carretada? Com que la joguina es economica, no costa res el provar-ho: n'hi ha prou amb una caixa de fusta ampla i baixa, i un cabaç de sorra fina que de tant en tant s'humitegi; tot plegat se posa en la galeria per a que no s'embruti ·l pis. De l'interès dels nostres petits, i de les coses maravoloses que ·y faran, ja me ·n donareu, satisfets, les gracies.

Els jocs arquitectonics, constituïts per unes capsas amb petites peces de fusta, de variades formes geometriques, com daus, prismes, cilindres, piramides, etc., són un magatzem d'alegries per al noi: la seva imaginació y té obert un camp sens limits; el seu poder creador hi troba subjectes d'experimentació inestroncables. Encara que se ·ls doni ·l calificatiu d'**arquitectonics**, jo penso que seria més just nomenar-los **froebelians**, ja que fou l'alemany Froebel qui, amb una visió genial de les necessitats de l'infantesa, no donà l'idea construint els seus **dons**. Encara que se ·ls doni —deia— el mot d'arquitectonics, el noi no sols hi construeix cases, sinó que ·y fa tota mena de construccions: carrils, mobles, i fins figures humanes. Jo recordo haver vist una nena que, als seus cinc anys, hi muntava tota una escola, amb deixebles i mestres.

EL NOI S'ESTIMA MES ELS JOCS SENZILLS

No perdem de vista, al firar els nostres petits, que ·l noi vol **incosciantment** totes aquelles joguines que per la llur forma o materia són per a ell suceptibles de transformació. No li plauen les coses ja fetes: prefereix ferse-les o acabar-se-les. Ell, d'un carro, ne farà, imaginativament, una casa o un pont; d'una cadira, un cotxe, un vaixell o un piano: en tot vol posar quelcom de propi: es un enamorat inconscient de la propria acció.

Amb les joguines complicades o frevoles no ·y posa tanta amistat perquè no les entén: són cosa d'homes; i, evidentment, els homes les fan per a mostrar llur enginy, no per al profit del noi. Així veiem com aquesta mena de joguines enginyoses sols li interessin el primer dia, per la novetat. Les analitza i les desfà: els pares li diuen, desapiadadament, malbaratador; i la gent li diu, injustament, males-mans. No: el noi fa altra cosa que donar una lliçó a la gent gran, que, cega, no ·u veu: ell cerca en la desfeta de l'objecte ·ls elements constructius, es a dir, el que no li han sabut donar.

Quelcom igual passa amb les joguines de ressort. El deixen bocabadat: com que no les compren, sols li interessin per veure com són fetes de dins.

Una mena de joguines que ·l noi té en gran volença són les representatives dels medis de locomoció: carrils, tramvies, automobils, etc. La molta estima que ·ls té prové que elles són la realització del moviment, i el noi el moviment el sent en la seva ànima. No obstant, entre tota la varietat d'aquesta mena de joguines, el noi distingeix amb la seva preferència, durant una major quantitat de temps (i aquesta es la veritable mesura de l'interès que té ·l noi pels seus jocs), les dugues més senzilles: el cavall i el carro. El primer perquè ·l pot manar i perquè respon a un instint atavic de muntar-hi; el segon perquè ·l pot utilitzar carregant-hi ·l que més li plau; i molt més li agrada si pot pujar-hi ell mateix.

Els altres artefactes són curiosos, són bonics, li agraden de moment; emperò que ·n farà

d'ells si cada un es massa precisa la cosa que es? No podrà crear-hi res amb ells: no podrà treure'n cap més servitut. S'estima més jugar a **carrils** agafat a la bata dels seus companys, a pesar dels renys de la mare perquè estripa ·ls traus, i quan menys aquest tren infantil arbitrari es transformable.

DE LES JOGUINES ESTETIQUES I DE LES JOGUINES GUERRERES

El noi estima ·ls sons com estima ·l color: per això ·s mor pels instruments musicals y per la coloraina. Els colors, encara que siguin llampants, mentre no se li donin en combinacions concretes i estrafalaries, per exemple en els vestits per a nines, no li faran cap mal. El que sí li farà mal són les terribles imitacions d'instruments musicals que se li donen com a joguines. Més d'uns pares han malmès les naixents aptituds musicals dels llurs fills proveint-los d'un d'aquests pianos (!) amb sò destrempat de vidre o ferro, o d'una d'aquestes trompetes d'estridentes inarmoniques que han malbaratat per sempre, amb els llurs ingrats sorolls, les orelles dels petits.

Les joguines musicals, si les volem bones, són cares, i cal adquirir-les a les cases de musica. De no poder fer això, es preferible no comprar res de musica, o bé senzilles flautes o flautols.

Allunyeu també de les criatures les joguines deformes, com putxinel·lis espatlluts, ninots sense cames, les figures grotesques; perquè acostumen els llurs ulls a la visió de les coses lletges, ferint en llurg naixença ·ls sentiments estetics, es a dir, el bon gust.

A lo que ·y ha una gran tirada es a firar el noi amb uniformes o arreus militars. Es un gran mal, això. El noi, per la seva edat i per l'herencia ancestral, està predisposat a les impulsions i a les lluites: ell, de la guerra no ·n treu altre sentit que ·l de baralla; de l'ideal de patria no ·n pot tenir esment; i del militar no ·n pensa altra cosa sinó que es un senyor que mana i fa barallar de debò; en fi, una seria de fatals conceptes que, si se li arrelen, faran del noi un patrioter o bé un antimilitarista, més no un patrici, que es el que volem.

Un aditament dels vestits militars són les armes. Aquestes joguines (fins aquest nom me sab greu donar-los) no fan altra cosa que exaltar els instints bestials i sanguinaris que resten en el fons de la nostra raça. Elles, tal com el noi les pren, no tenen altra finalitat que la de matar pel goig de matar; i això s'observa, el dia de Reis, en la manera com els petits armen guerra de per riure en mig del carrer i en llurs cases. Es un espectacle desmoralitzador, ad el qual contribueixen, amb llur inconsciencia, els més dels pares!

Hi ha tant sols algunes armes joguines, com les de tir al blanc, per a l'afinament de la punteria, que són recomanables a condició que siguin per als nois grans per a educació de la vista i adestrament en el tir; habilitat necessaria per a que l'home pugui ésser arbitre de la seva defensa. Perquè jo entec, amics, que la pau serà un fet quan els homes i els pobles siguin prou forts i intel·ligents per a no ésser dominats més que per sí mateixos.

DE LES JOGUINES INSTRUCTIVES QUE NO INSTRUEIXEN, I D'ALTRES

Unes joguines que cal allunyar del noi com si portessin la pesta són els jòcs d'atzar, els jòcs

que van a la sort, com per exemple loteries, **el quinto**, ruletes, daus, i tants d'altres que abunden més del que convindria. Són jòcs deformadors de l'esperit i del caracter en grau extrem, puix per ells acostuma ·l noi a confiar la seva ventura i la satisfacció dels seus desitjos a la sort i a la causalitat, i ·s torna incapaç de conseguir en el món dels homes la realització del que ·s proposi, perquè li mancarà l'esforç i la voluntat conscient i mantinguda per un fort criteri, basa de tot poder.

Hi ha una mena de joguines que podrien ésser confoses amb les anteriors: me refereixo als jòcs de calcul, com **l'assalt**, **dames** i **escacs**, tots ells molt convenients per als nois de més de dotze anys; car són un bon ensinestrament del judici i de l'imaginació plantejadora a través de la gimnastica de cervell que motiven.

El que haig de dir de les joguines **instructives** es bon xic paradoxal. Al noi no li interessien perquè les troba massa concretes: són massa una mateixa cosa, un sol model, una sola demostració. Ell troba les seves facultats inactives davant d'aquella joguina: ell vol imaginar, crear, transformar; vol aprendre més coses, i allò tant sols n'hi ensenya una, i sempre la mateixa. Per aquesta raó les joguines instructives són per al noi seques i aixarriades, i no l'instrueixen: ell n'aprèn més, de coses, amb les que no ·u són, d'instructives.

I encara ·y ha més que dir d'aquestes joguines, les quals han sigut l'engany dels pocs pares que amb un lloable desig han volgut intervenir amb criteri particular en l'elecció de les joguines dels llurs fills. S'ha de dir que, quan els nois se troben amb els coneixements i dot suficients per comprendre l'única lliçó que ·ls pot donar una d'aquestes joguines, en la majoria dels casos, el noi se troba ja amb aptituds de construir-se-la; i així, en lloc d'un **rompe cables** geografic, serà millor proporcionar-li ·ls mapes corresponents per enganxar-los en els daus de cartulina que haurà construït previament. Si volien obsequiarlo amb una caldereta de vapor, ell estimarà més un pot de llauna, uns tubus i algunes senzilles eines de llauner: veure com s'enginya per construir la petita caldera, i s'instrueix agradablement i positivament, coneixent el valor i domini de les coses. Certament que, quan la caldera marxi, per a ell perdrà l'interès, serà un obstacle vençut; però ella promourà amb son exit un interès que impulsarà ·l noi de creació en creació.

En resum: lo més instructiu es no donar ad el noi cap joguina revestida de la pedantesca mania de l'alliçonament, sinó tots aquells elements que per llur naturalesa poden combinar-se formant el tot d'una cosa concreta, per medi de l'armament de la qual el noi recollirà ·ls coneixements més profitosos, car seran inesborrables, perquè hauran arribat al seu cervell pel camí més segur a través de l'esforç muscular.

P.V.

EDITORIAL CASALS S.A.

PARVULARI

PUFF (quatre anys): Els tres quaderns de l'alumne, guia per al mestre i cassette amb cançons i efectes sonors.

VISQUEM ELS CONTES (cinc anys): Tres quaderns per a l'alumne, guia per al mestre i cassette amb programes sonors.

MURALS: Els nostres murals 70x100 cm. per a exercicis de llenguatge totalment en català, tant el material per a l'alumne com la guia per al mestre.

CICLE INICIAL E. G. B.

Totes les matèries per al primer i segon en català. Autoritzats per la Generalitat per a ser utilitzats a les escoles que fan tot l'ensenyament en català. Llenguatge - Matemàtiques - Experiències.

Vuit quaderns d'escriptura. Equip de mestres de l'Avet.

La resta dels títols de 2a. etapa que teníem previst d'editar en català enguany han quedat ajornats a causa dels «Programes Renovats», que afecten la totalitat dels cursos.

B. U. P.

Llatí 2n. - Filosofia 3r.

PROGRAMACIÓ DE LLENGUA A E. G. B.

PROGRAMA 1

Col·lecció EL PENELL

(llengua i gramàtica)

Material programat per al treball de llengua que els nens CATALANOPARLANTS han de fer a l'E. G. B.

PROGRAMA 2

Col·lecció MOLÍ DE VENT

Material programat d'aprenentatge del català per als nens CASTELLANOPARLANTS.

LES BRUIXES ES PENTINEN

PROGRAMES RENOVATS - CICLE INICIAL

Disposem de totes les matèries, en castellà, aprovades per el Ministeri.

PUBLICACIONS EN CATALÀ-CASTELLÀ-BASC-GALLEC

EDITORIAL CASALS, S. A. Casp, 79. Tel. 245 72 03 - 04 - Barcelona-13

ALTRE MATERIAL

EXERCICIS DE LLENGUA: **Llibre alumne**, a partir de la 2a. etapa d'E. G. B., i **Llibre clau**, amb orientacions de treball per als mestres.

FITXES D'ORTOGRAFIA: Tres sèries de quaderns per a la superació de les dificultats d'ortografia a la primera etapa.

Sèrie 1. 2n., 3r. nivells: nou quaderns.

Sèrie 2. 3r., 4t. nivells: vuit quaderns.

Sèrie 3. 4t., 5è. nivells: sis quaderns.

MATERIAL DEL MESTRE

COL·LECCIÓ ESTRIS: Continguts i propostes de treball per a utilitzar a classe, a E. G. B., B. U. P. i Reciclatge de mestres.

1. «Llenguatge».
2. «Lingüística catalana».

COL·LECCIÓ ESTUDIS: Estudis monogràfics per a la formació i el reciclatge de mestres.

1. «Una teoria sintàctica per a l'escola».
2. «Estudi de fonologia bàsica», «Mètode d'escriptura ràpida».

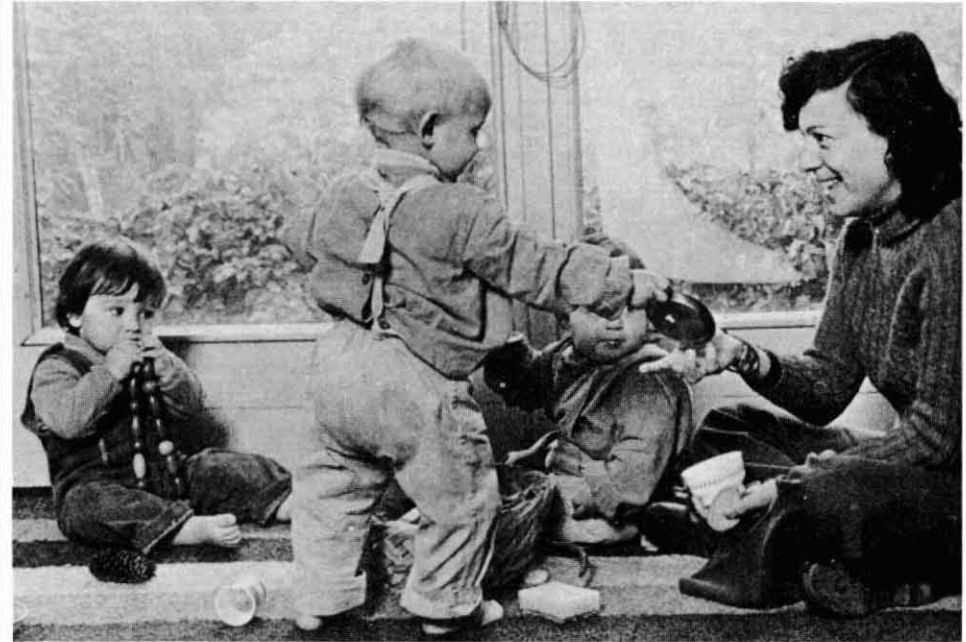
LA PANERA DELS TRESORS

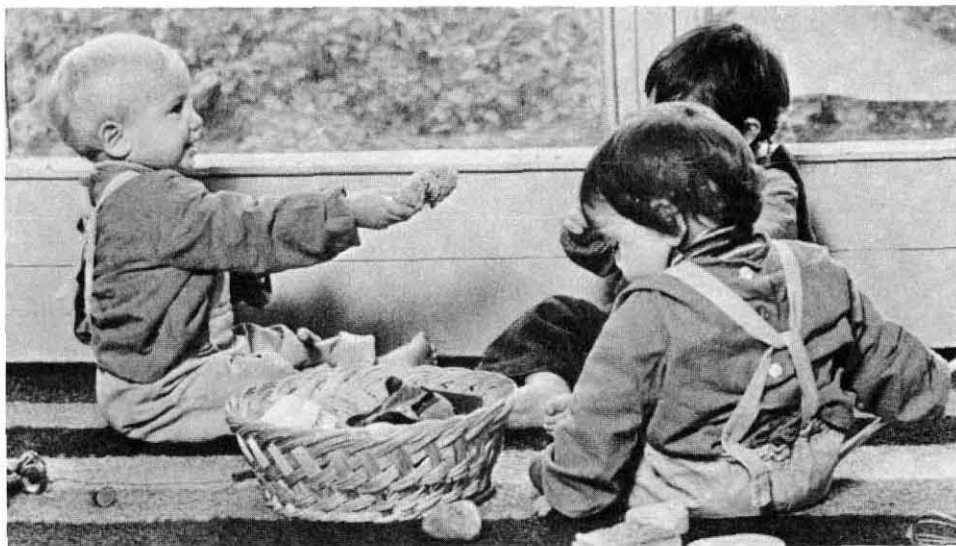
ELINOR GOLDSCHMIED

Una panera, generalment de vimet, no massa gran, serveix per a contenir els molt variats objectes (tresors!) que poden oferir-se a l'exploració dels infants en una edat situada al voltant dels 6-10 mesos, en la qual encara no gategen ni es desplacen però es mantenen asseguts correctament.

Suggeriments i observacions per a l'ús de la «Panera dels Tresors»

1. **Els infants**, en ser a l'edat de mantenir-se asseguts per ells mateixos, tot jugant gaudeixen d'aquests objectes, a qualsevol indret on es trobin, ja sigui a casa, o esperant l'entrada a la visita mèdica amb els pares, en un grup de pares i altres infants de la mateixa edat, a l'Escola Bressol, etc.
2. **La Panera** hauria de tenir com a mínim 33 cm. de diàmetre i 10 cm. d'alt, plana i sense nansa. La consistència i solidesa de la Panera és important perquè l'infant necessita poder recolzar el seu pes en el cantell sense que se li tombi.
3. Si la Panera des Tresors és utilitzada a l'**Escola Bressol**, on hi ha infants més grans, els adults responsables dels més petits que estan asseguts al voltant de la Panera han de garantir que aquests puguin jugar sense ser molestats per les intrusions dels més grans. Si no se'ls molesta, els infants es concentren en l'exploració i manipulació dels objectes durant un període de temps notablement llarg; algunes vegades aquesta activitat arriba a mantenir-se una hora sense interrupció. Cal preveure algun tipus d'*espai segur* en la sala. Una forma de crear-lo és triar un racó i cobrir-lo amb una catifa (no massa petita ni lleugera per tal que no s'arrugui, ni rellisqui, ni es mogui del lloc). Aleshores cal col·locar algun moble —un banc sòlid o armari baix— fent angle recte amb una paret de forma que separi una banda de la zona encatificada. Després s'ha de posar una cadira baixa i còmoda (si no se'n té cap, cal cercar-ne una) a l'altra banda de la zona encatificada; així l'adult que dedica la seva atenció als infants *està assegut* però pot també encarrilar els infants més grans que intenten molestar els més petits que estan asseguts al voltant de la Panera. Assegut a la ca-

12-a

• Fotografies cedides per l'Editorial Reforma de la Escuela (E. Goldschmied «El niño de la Guardería»)

dira baixa, millor que no pas a terra, l'adult pot intervenir de forma més eficaç en la protecció de l'*espai segur* si es dóna la invasió dels més grans.

4. Si en **un grup d'edats diverses** esdevé que els infants més grans volen continuament reunir-se amb els més petits per utilitzar la Panera dels Tresors, es demostra clarament que el material de joc disponible i les activitats que es fan per a ells són inadequats: no els criden prou l'atenció i no els mantenen en un interès. Aquesta és però una altra qüestió. Si queda clar que els més grans no han de molestar els més petits ni privar-los dels objectes de la Panera, els infants ho acceptaran de seguida. Si per contra, no ho accepten, és perquè l'adult responsable o no n'està convençut, o no és conseqüent amb aquesta exigència quan els nens el posen a prova.

5. El **paper de l'adult** és el d'estar atent i disponible per a l'infant, comprovar que està assegut còmodament, i si cal recolzat en un coixí, no pas amuntegat sobre un altre nen. L'adult no ha de tenir cap necessitat de ser actiu en estimular l'infant a l'exploració del material de joc, perquè ell mateix deixa entreveure prou clarament què és allò que l'atrau i que manté el seu interès. No obstant l'adult ha de ser un punt de referència estable per a ell, ha de respondre-li amb calidesa i interès, sense interferir-lo. Quan hi ha més d'un infant assegut al voltant de la Panera, hom pot observar com, de tant en tant, es demostren un interès molt viu l'un per l'altre; per mitjà de mirades, somriures, fent petits sons pre-verbals, tocant-se l'un a l'altre, oferint-se i intercanviant-se objectes. Sense aquest material de joc a l'abast, el variat intercanvi que hi ha, fins i tot entre infant i adult, no es donaria amb la mateixa intensitat i freqüència.

Les dues coses que ha d'oferir l'adult són: una càlida i atenta presència i un material de joc interessant i fàcilment abastable (veure la llista que indiquem al final).

6. **La selecció, cura i manteniment del contingut.** Els objectes de la Panera són autèntiques eines d'aprenentatge i s'han de respectar com a tals, tot i que moltes d'aquestes coses són utensilis domèstics habituals o materials de la natura. Els objectes han de ser triats, canviats periodicament i rentats amb molta freqüència, eliminant tot allò que comença a fer-se malbé. S'han d'afegir regularment nous objectes —ningú no se sentirà massa templat per una dieta monòtona, arròs bullit per exemple cada dia—. En canvi, a molts infants d'aquesta edat se'ls donen diàriament les mateixes joguines. La presistència d'un mateix material no pot estimular l'infant ni mantenir el seu interès, i tampoc satisfer la viva i incansable curiositat que té pel món que l'envolta, del qual, cada cop va fent-se més conscient.

La Panera ha de contenir sempre gran varietat de textures, colors, formes, olors i objectes de diferent pes. Cal parar èsment a garantir que no hi hagi res que pugui ser engolit (en cas de dubte, un adult ha d'estar segur que ell mateix no s-ho pot empassar, si és així pot tenir la certesa que l'infant encara amb menys raó podrà empassar-s-ho) o desenganxat o que tingui un cantell tallant.

7. **Els objectes de plàstic**, per qué no? els objectes de plàstic ofereixen color, però uns dels altres es diferenciem molt poc en qualitat. Les figures de plàstic són generalment caricatures desagradables de les persones o animals que representen. Pel fet d'haver estat materialment inundats amb objectes de plàstic, avui dia hem de fer un esforç a consciència i buscar un altre material que permeti gaudir als nostres infants, de l'estímul d'una experiència variada en el període tan crucial en què desenvolupa la coordinació ull - mà - boca.

Com omplir «la panera dels tresors»...

La finalitat del següent recull és oferir el màxim d'interès als infants tot incidint en el seu desenvolupament sensorial.

Del...	A través de...
Tacte	Textura, forma, pes, volum.
Olfacte	Varietat d'aromes.
Gust	Sabors diferents.
Oïda	Fer sonar, colpejar, grapejar, arrugar.
Vista	Color, forma, dimensions, brillantor.

OBJECTES NATURALS

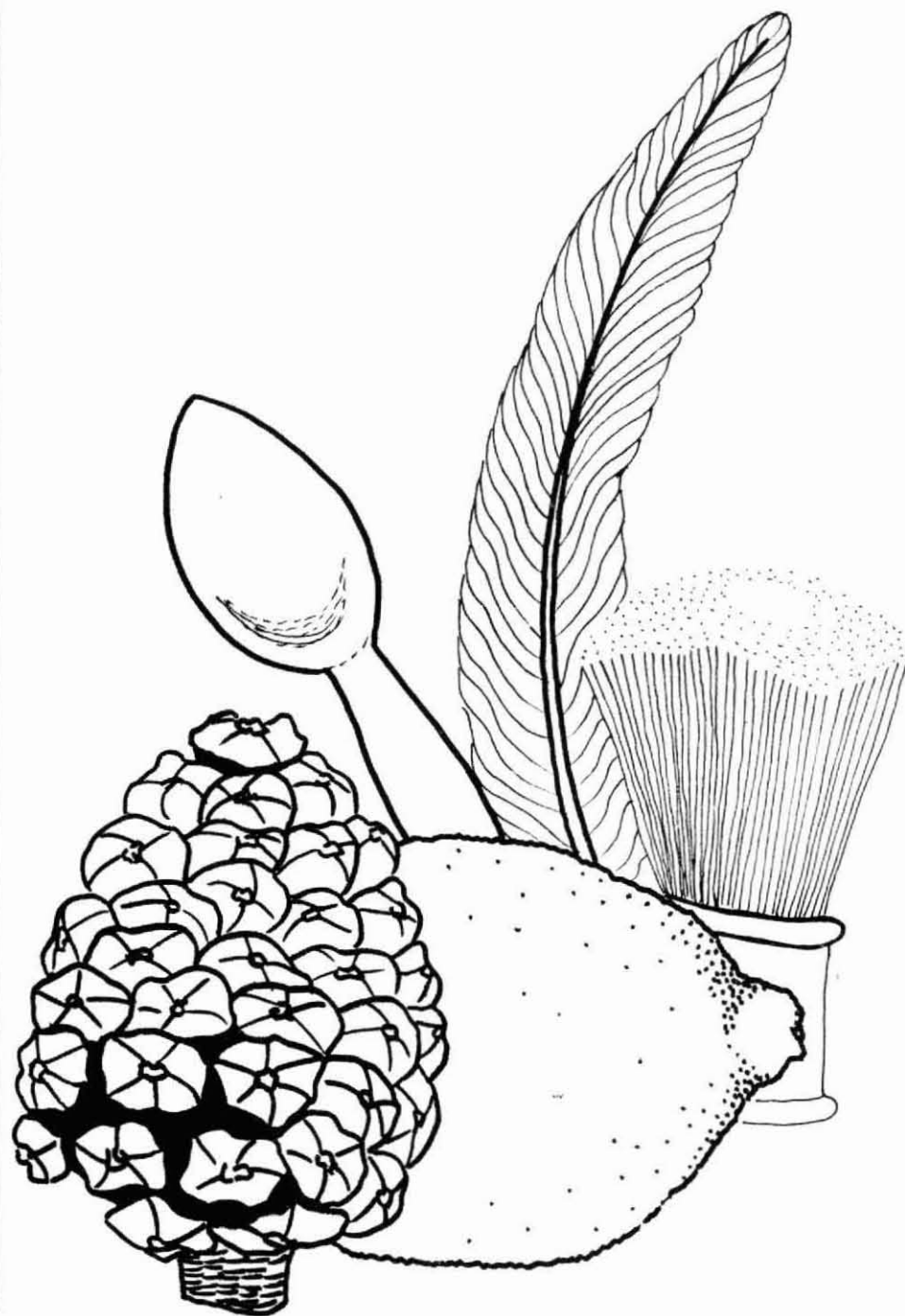
Pinyes obertes i sense pinyons	Pedra tosca
Pedres, no massa petites	Taps de suro de mides grans
Petxines	Pinyols d'alvocat
Carbasses seques	Nous grans
Castanyes grans	Una llimona
Esponja natural petita	Una taronja
Plomes d'au	Una magrana.

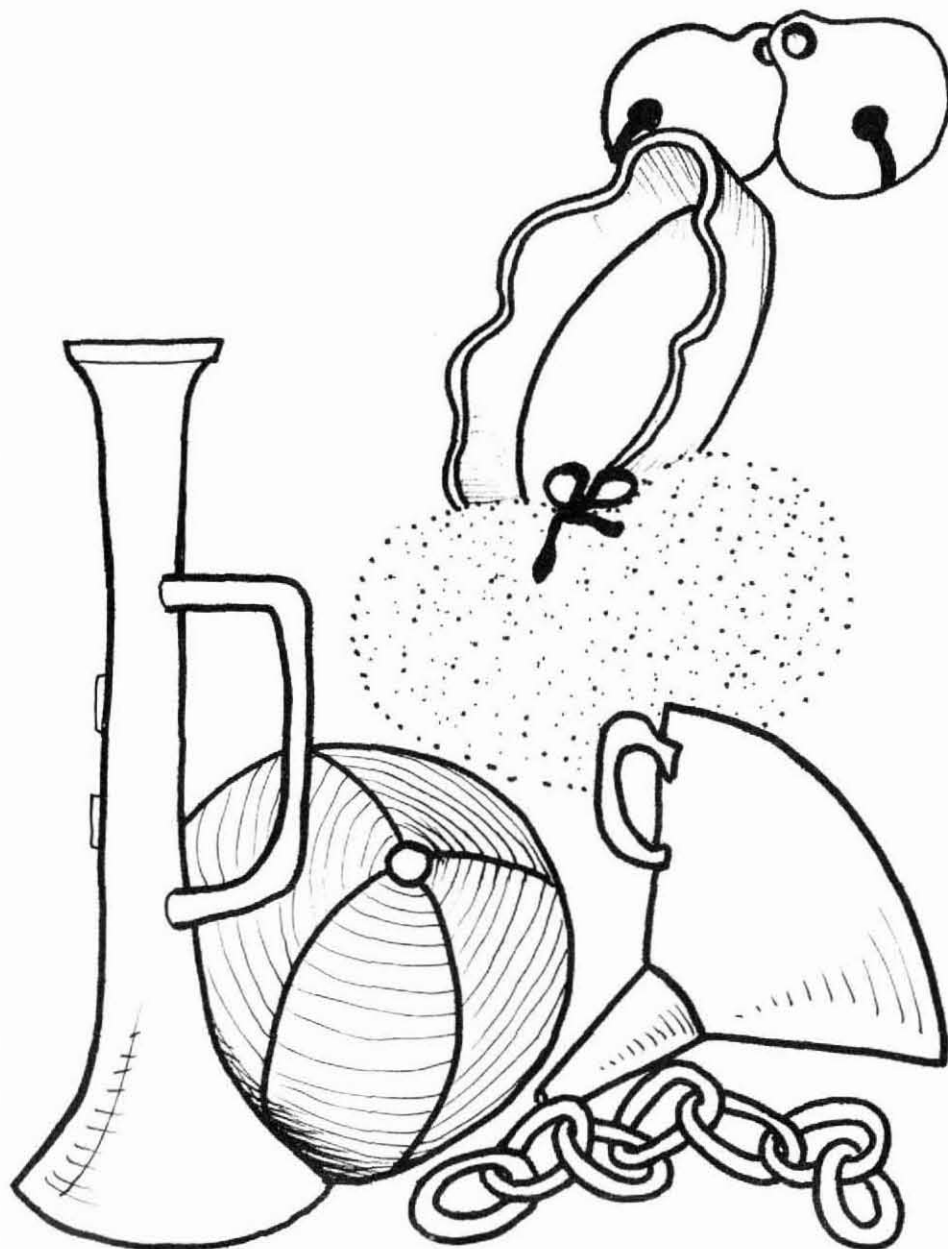
OBJECTES DE MATERIALS NATURALS

Un cabdell de llana	Un raspall de dents
Cistells petits	Una brotxa d'afaitar
Una anella de banya	Un raspall petit de sabates
Un calçador de banya	Un pinzell de pintar
Una petita estora de ràfia	Nanses de bossa, de canya
Un raspall d'angles de fusta	

OBJECTES DE FUSTA

Capsetes	Cubs petits
Capsetes folrades de vellut	Cilindres
Petit timbal sobre marc de fusta	Bobina de cotó

Xerric-xerracs de diferents tipus
 Xiulet de bambú
 Castanyoles
 Agulles d'estendre
 Granets de colors (enfilats en un cordill)

OBJECTES DE METALL

Cullers de diferents mides
 Batedora d'ous, petita
 Feix de claus
 Llaunes petites de cantells allisats
 Cendrer petit
 Trompeta de joguina
 Motlles de pastisseria
 Espremedora de llimones
 Rodet de màquina d'escriure (sense cinta)
 Embut petit

Anelles de cortina, de llautó
 Harmònica petita
 Cadenes grans de qualitats diferents

OBJECTES DE CUIR, ROBA, GOMA, PELL

Anelles de goma
 Moneder de cuir
 Petit portamonedes de cuir amb cremallera
 Ous de marbre de colors
 Pilota gran
 Borla d'empolvorar
 Pilota de pell
 Trobs de tub de goma
 Nina de roba

OBJECTES DE CARTRÓ

Petit bloc de notes amb anella espiral
 Paper vegetal

Cadascú en el propi entorn, sabrà trobar molts altres objectes amb els quals enriquir la «Panera dels Tresors».

Anella de cortina

Argolla de tovalló
 Cullera i espàtula
 Ouera
 Petit bol

Espremedora d'alls
 Xiulet
 Raspall d'ampolles
 Petit marc metàl·lic de mirall
 Clauers units un amb l'altre
 Timbre de bicicleta
 Taps d'ampolla
 Picarols
 Triangle (instrument musical)
 Ouera de metall

Llaunes tancades que continguin arròs, mongetes, grava
 Coladors
 Taps de llauna de tots els tipus
 Tassó metàl·lic

Osset petit
 Bossa de mongetes
 Petites bosses de roba plenes de: espígol, romaní, farigola, etc.
 Pilota de goma
 Feix de cintes de colors
 Pilota de tennis, golf, frontó
 Funda d'ulleres de cuir
 Portamonedes de granets brodats
 Tap de banyera amb cadena

Paper d'estany
 Capses petites de cartró
 Interiors de paper higiènic

FEM CAGAR EL TIÓ

MARTA FELIP

Totes les celebracions o festes creen a l'Escola Bressol un clima important, perquè es converteixen en un centre d'interès tant per als infants com per als adults, trencant la possible rutina de cada dia, creant una il·lusió.

El mes de desembre és ric en festes, possiblement d'entre totes *el tió* és la que compta amb un nivell més alt de participació dels infants.

Tota festa demana una preparació tant per als infants com per als adults. Així doncs, buscarem documentació sobre la tradició; pensarem com els ho explicarem als pares, com els ho explicarem als infants, quin procés seguirem, com organitzarem la festa, quines l·laminadures o regals comprarem, com guarnirem la classe, etc....

Hem pensat que podria ser d'utilitat oferir un mínim de documentació, i també com plantejar uns petits punts de reflexió sobre l'organització de la festa.

La tradició de fer cagar el tió

Cada contrada del nostre país, celebra el «caga tió». És una antiga tradició, l'origen de la qual podria ser el tribut feudal que els vassalls havien de pagar al senyor amb espècies, d'acord amb les necessitats de cada estació; en temps de fred el tribut consistia en llenya per a la llar. Potser ve d'aquí el sentit que avui ens ha arribat.

La cerimònia consisteix en fer rajar d'un tronc l·laminadures de tota mena. El tronc haurà estat zelosament cuidat durant dos o tres dies abans de la cerimònia: caldrà escalfar-lo a garrotades per a fer-lo rajar.

En la tradició de cada poble hi ha unes constants: com fer que els infants siguin els protagonistes de la festa; escalfar a garrotades un tronc situat quasi sempre a la vora del foc, i fer-lo rajar després de la cerimònia, més o menys mítica, galindaines i l·laminadures de tota mena. En el ritus de la celebració, hi ha també trets propis de cada contrada, com és la manera d'allunyar els infants del *tió* per a poder-hi amagar els dolços. Hi ha llocs on els fan posar de cara a la paret, en d'altres amaguen el bastó en un racó de la casa i els infants l'han de buscar, i en d'altres els fan resar una oració de cara a una imatge situada lluny del *tió*; també molts pobles tenen una dita o cançó pròpia de la festa. La més popular a Barcelona, diu:

16-a

Ca- ga ti- ó, ti- ó de Na- dal; po- sa-
 rem el porc en sal, la ga- lli- naa la pas- te- ra, iel po-
 lli a dalt del pi. To- ca, to- ca, Va- len- ti. Pas- sen bous i
 va- ques, ga- lli- nes amb sa- ba- tes i galls amb sa- ba-
 tons. Cor- reu, cor- reu, mi- nyons, que la te- ta fa tor-
 rons, el vi- ca- riels ha tas- tats, diu que són un poc sa- lats. Ai, el
 brut; ai, el porc; ai, el ca- ra, ca- ra, ca- ra; ai, el
 brut; ai, el porc; ai, el ca- ra de pe- brot

Per a més documentació podeu consultar «El costumari Català» de Joan Amades, Salvat Ed. Barcelona, 1951.

Cal la participació dels pares?

Aquest podria ser un primer punt de reflexió que, al marge de la voluntat de l'equip de mestres, té una colla de condicionants força extensos.

És important, per a l'estreta relació que necessita l'infant entre el que es fa a l'Escola Bressol i a casa, per al desig molts cops expressat per la família, de saber què fan els infants a l'Escola Bressol i com ho fan, donat que estem vivint un moment de gran transcendència en la recuperació de la nostra identitat nacional.

És evident que en la participació directa dels pares, hi ha uns condicionants que no podem oblidar, que poden anar des de les condicions espacials de l'Escola Bressol, al grau d'adaptació assolit pels infants, especialment els més petits. El que serà, però, indispensable, és mantenir als pares informats. La informació tant pot ser per escrit com oral, en una

reunió o en una conversa individual. Però no podem prescindir-ne quan preparem una festa.

Hem de comptar amb els infants?

Sembla una pregunta absurda, però cal que ens ho formulem. Com que els nostres infants són tan petits, molts cops fem coses per a ells, però no amb ells, sense haver analitzat fins a quin punt poden o no participar en la gresca de la preparació. Si comptem amb ells des del principi, anem creant conjuntament el clima de màgia que tant ens facilita el *tió*; li donarem menjar, el taparem, el farem dormir...

Anem prenent consciència poc a poc que algun dia passarà alguna cosa: «cagarà». Però, què? com? quan? I per arrodonir la festa, aprenem una cançó o una dita que a tots ens agrada molt. I és amb aquestes petites coses que avançarem junts cap al dia de la celebració.

S'han de preparar les festes?

Podríem pensar que l'espontaneïtat molts cops resulta la millor festa de totes. És cert, però pel fet que una cosa la preparem molt conjuntament no vol dir pas que el dia assenyalat esdevingui un acte protocolari o una parada militar. En tota activitat a l'Escola Bressol hem de comptar, recollir i celebrar tota l'espontaneïtat que se'n derivi; però, estar atent, tenir la sensibilitat per a comprendre i aplaudir aquest fet, no ha de significar de cap manera improvisar.

Així doncs, a més de decidir com implicarem els pares en la celebració i de buscar documentació i d'aprendre la cançó o verset adequat i d'engrescar-nos amb els infants, haurem de pensar què farem rajar al tió; un obsequi per a cada infant, un per a cada grup, un per a la cuina i per al despatx... tot dependrà dels mitjans econòmics de què disposem. És important pensar, però, que als infants més petits (de tres anys) els cal una cosa per a cada u, per senzilla que sigui, però han de poder comptar amb aquell bocinet propi.

Seria bo de pensar si en la gran festa hi participaran tots els grups o només els més grans, o si es farà per grups. Cada Escola Bressol coneix la seva realitat, i podrà pensar què és el més adequat.

Per donar solemnitat i concreció al dia, podríem pensar en guarnir la sala on farem la cerimònia de fer «cagar el tió». Tant les branques d'abet o pi, les cireretes d'arboç o les garlandes de color viu poden ajudar a crear aquest ambient festiu i acollidor.

Podríem pensar també en un dinar extraordinari per aquest dia. Podríem...

M.F.

POMAIRE

publica

97 llibres infantils | 86 llibres infantils
en castellà | en català

examineu-los

in-17

I AQUÍ, ON
ES POSEN
LES PILES, PARE?

18-fàn

L'EXPRESSIÓ PLÀSTICA EN EL DESENVOLUPAMENT DE L'INFANT

GEORGINA VILA*

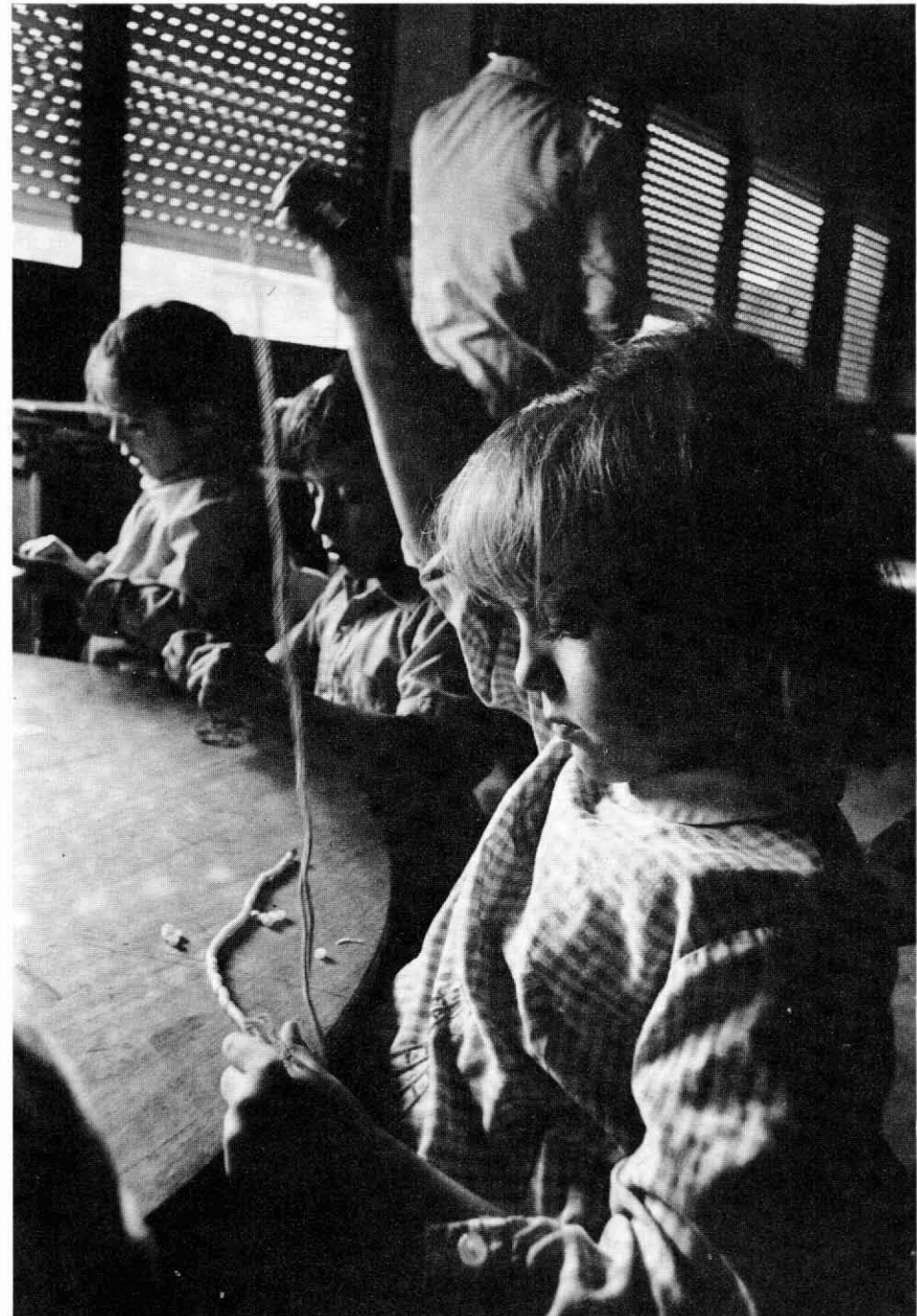
A través d'unes fotografies comentades voldríem oferir un punt de reflexió sobre allò que volem dir i on volem anar quan parlem d'Expressió Plàstica al Parvulari, i ens agradaria que quedés clar que tota activitat plàstica ha d'anar acompanyada d'una interiorització i d'una verbalització del treball fet, elements essencials en qualsevol procés d'aprenentatge.

Si volem proporcionar als nostres infants un creixement equilibrat, hem d'oferir-los de la mateixa manera, la possibilitat de pensar, de sentir, d'observar, de percebre.

El nostre sistema educacional, cada vegada més, està abocat a l'adquisició de coneixements, accentuant una educació unilateral i descuidant aspectes molt importants que als infants els són necessaris per desenvolupar-se harmònicament i adaptar-se en el món en què vivim, fent-los més sensibles i comprensius.

En el camp de l'Expressió Plàstica incideixen aspectes tan importants, com la imaginació, la creació, l'observació, l'experimentació, l'organització, la precisió, l'atenció, la memòria, l'ordre. És a dir: quan l'infant actua, manipula materials, pinta, dibuixa o enganxa fa alguna cosa més que la simple acció mecànica. En tota activitat dels infants cal valorar el procés i no sols el resultat. L'observació minuciosa del procés d'actuació, ens va dibuixant la forma de ser i la personalitat dels diferents alumnes que tenim entre mans. A partir de l'observació podem elaborar un pla de treball adequat als infants del nostre grup.

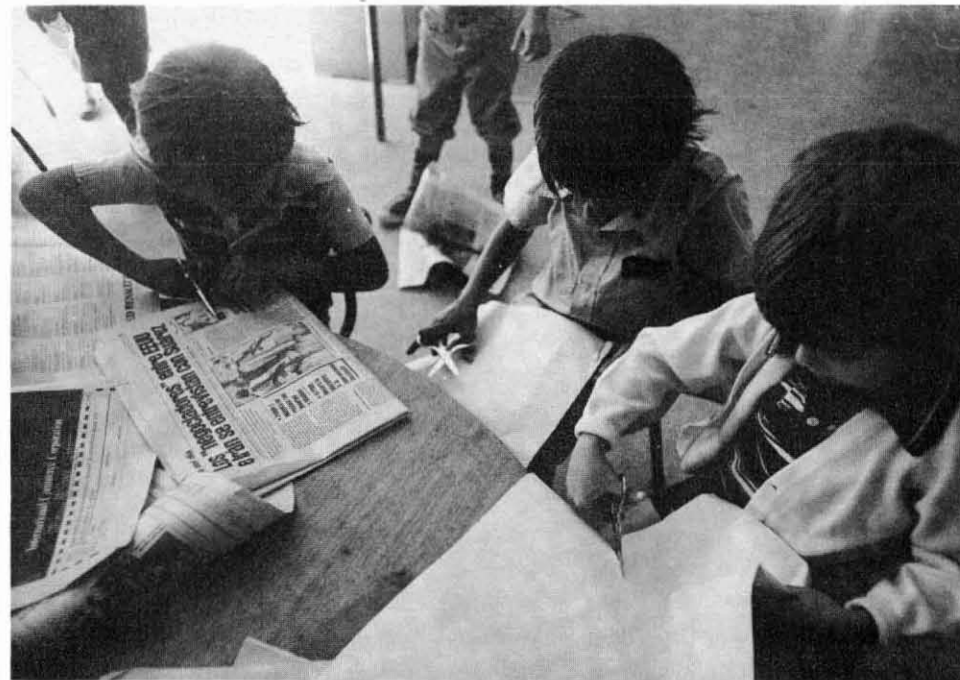
* Agraïixo a les mestres parvulistes i als alumnes de l'Escola Jara de la Mina, a Sant Adrià del Besòs, la seva col·laboració en la realització gràfica de l'article.

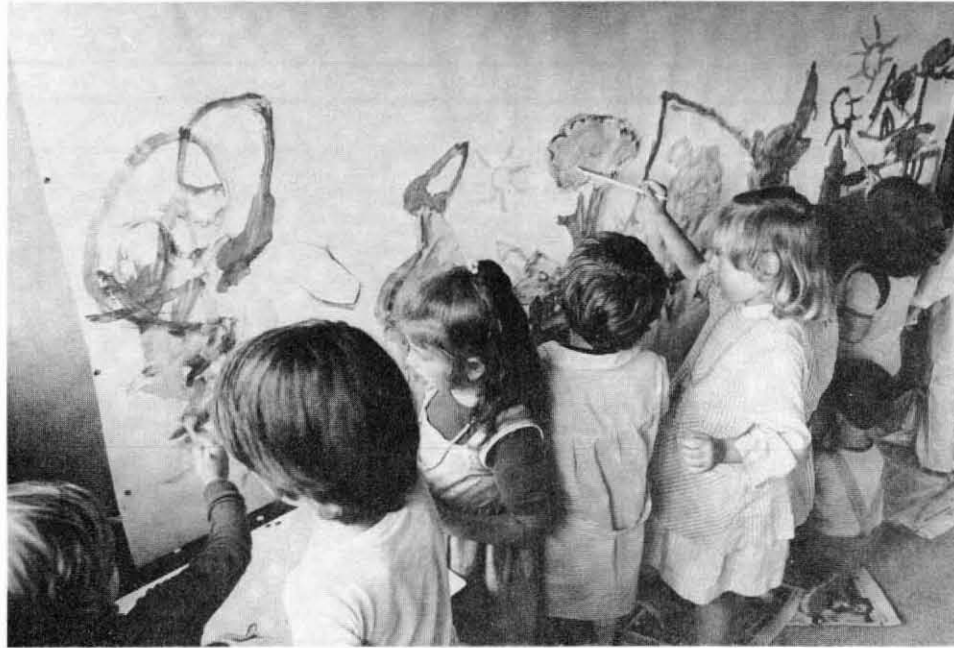

20-a

Descobrim i explorem les qualitats de diferents materials. **Observem a través dels sentits:** les textures, les formes, els colors... i els diferents comportaments dels materials: s'esmicolen, s'estiren i s'arronsen, s'arruguen, fan soroll, etc. L'exploració necessita el seu temps. Els infants manipulen els materials espontàniament, com si fos un joc. Aquesta descoberta serà prèvia a la concreció de qualsevol treball.

Si analitzem detingudament què fa l'infant quan **retalla**, ens adonem que fa un exercici de coordinació entre la mà i el seu pensament, els tres dits de la mà fan un moviment mecànic: obren i tanquen les tisores, exercici necessari per a tallar el que l'infant es proposa. Però de l'agilitat que anirà adquirint a mida que practica en depèn el resultat del seu treball. Haver realitzat un bon treball dóna a l'infant seguretat.

Perquè l'infant arribi a **pintar**, és a dir, arribi a tenir necessitat d'expressar-se per mitjà de la pintura, cal que vagi acumulant observacions, vivències, experiències... Paral·lelament, l'adquisició paulatina de les diverses tècniques l'ajudaran a plasmar amb més facilitat allò que vol realitzar.

Observem la postura del seu cos, el moviment complet del seu braç, la cura perquè el pinzell no regalimi, l'ordre, la neteja en tot moment, en definitiva un còmput d'aspectes educatius que ens ofereix el fet que els infants puguin pintar.

Construccions de qualsevol tipus: fustes, caps de cartró, plàstics... Ofereixen als infants la possibilitat de fer i desfer, de temptejar (provar quin és el punt adequat perquè s'aguanti la capseta petita, per exemple).

En aquest tempteig intervé l'observació de fenòmens físics com ara l'equilibri, o qualitats del material com són la resistència, el volum, el pes... L'infant té la possibilitat de preguntar-se perquè li cau la torre, perquè una peça petita aguanta una peça gran. Al mateix temps es va desenvolupant el sentit de la superació de les dificultats, la paciència, la precisió...

El fang, aquest gran material, que ens fa sentir hereus dels nostres «plats i olles»! possibilita els infants enllaçar amb la nostra història i construir amb tècniques molt primàries tots aquells atuells que ja utilitzaven els nostres avantpassats: els plats, els bols, els gerros... L'infant quan manipula el fang descobreix noves sensacions, sent el goig que dóna el fet que cada moviment que fa amb les mans, quedi plasmat damunt d'aquesta massa; el fang ens ofereix la possibilitat de treballar la tercera dimensió, tot construint una peça amb volum.

El teixit, junt amb el trenar, el nuar, el ganxet són tècniques molt oblidades en l'educació de les primeres edats. Si observem detingudament l'activitat de teixir o de trenar ens adonem que totes obliguen a fer una sèrie de passos:

- *Passa per davant i surt pel darrera, torna a passar...*
- *El cordill de l'esquerra, passa a la dreta...*
- *El fil de sota passa per sobre...*
- *Ara la llana de la dreta dóna la volta i torna al mateix lloc.*
- *El color verd passa un per sobre, dos per sota... i el color vermell a l'inversa dos per sobre i un per sota...*

Totes aquestes trames desenvolupen en l'infant, la memòria, la constància, la reversibilitat, a part de la sensibilitat i la creació, cosa que possibilita el desenvolupament de la intel·ligència des d'una òptica ben diferent a la tradicional.

El material tret de l'entorn de l'infant permet descobrir noves possibilitats de tot allò que el rodeja només quan es coneix i s'estima l'entorn, se'l pot fer canviar.

Enfilar, per exemple, pasta de sopa en un cordill, és un exercici que agrada molt als menuts; demana: atenció, precisió, memòria. Els més grans poden fer seriacions tot repetint els nombres de la sèrie: «un macarró, sis pistons, un macarró, sis pistons...» o bé «una fulla seca, dues verdes, una fulla seca...» o «tres xapes de coca-cola, una d'aigua...» si aquesta rastellera de pasta de sopa es converteix en un collaret, ben segur que sorgiran una sèrie de converses que afavoriran les relacions afectives tant amb els altres infants com amb la mestra.

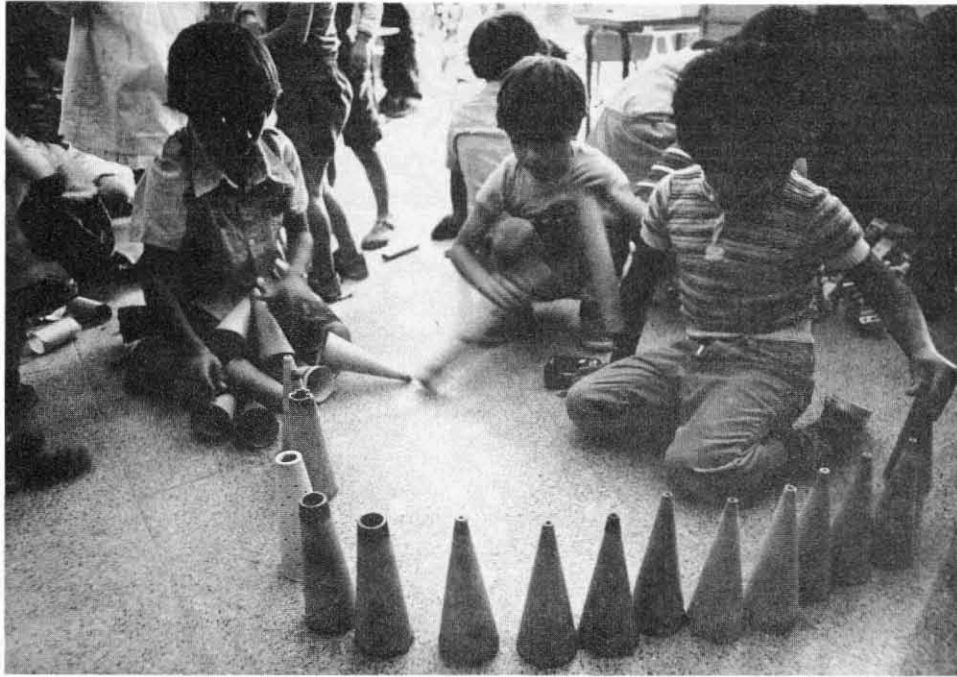

La mestra diu: —**Pleguem un full en dues parts.**

Què entenen els nostres infants? Què representa per a ells el **plegat**? Quines són les dificultats? Aquestes i moltes preguntes sorgeixen arran d'aquest tema.

Els infants (la majoria) si no acompanyen l'ordre junt amb l'acció són incapaços d'acomplir-la; plegaran el paper quan nosaltres ho fem, i només amb la repetició continuada arribaran a fer-ho sols. Si observem la fotografia, veiem que l'infant fa un moviment amb la mà dreta i amb l'esquerra un altre, el material li ofereix una resistència que ells han de vèncer amb seguretat, agilitat i precisió.

Tot plegant, és a dir, tot jugant amb la transformació d'un paper, va descobrint noves formes: triangles, quadrats, rectangles... Observa les línies que van quedant marcades sobre el paper, d'aquesta manera va dominant en un espai limitat, el coneixement d'allò que és el davant i el darrera, o del que és a dalt i a baix. Tota una sèrie de conceptes que ens seran de molta utilitat en futurs aprenentatges.

24-a

Aquí podem veure un **treball col·lectiu**. En aquest cas els infants mentre juguen es van posant d'acord, implícita o explícitament, amb els seus companys; van endegant tots junts un espai. És necessari aquest diàleg, és bo que l'infant s'acostumi ja des de molt petit a pensar que al seu costat hi té un company que el pot ajudar a resoldre qualsevol dificultat; que vivim en una comunitat on és important posar-nos d'acord i trobar conjuntament formes de convivència no imposades per la mestra.

La mestra, bona observadora de tot el que passa al seu entorn, sempre disposada a animar, a establir un bon diàleg amb els infants, a fer-los pensar, a reflexionar sobre totes les situacions en què els infants demanen solucions, anirà impartint les tècniques per a treballar els diferents materials a mida que les dificultats vagin sorgint, en el moment que l'infant la necessita per resoldre qualsevol problema, no abans, de manera que no obstaculitzi l'espontaneïtat dels infants, sinó que serveixi per facilitar-li la tasca.

És important l'actitud esperançadora de l'adult que creu en les possibilitats creatives de cada infant i intenta en tot moment de desenvolupar-li la personalitat.

Nota

Un aspecte a tenir present en els treballs manuals dels nostres alumnes és la *valoració* que d'una manera *espontània* fa el mestre, sense tenir en compte moltes vegades que aquell treball ha costat un esforç molt gran o bé al contrari que l'infant no s'ha esforçat tant com podia haver-ho fet. Aleshores un comentari fet de pressa, fet sense massa criteri, pot anular el valor del treball perquè l'infant ja sap que en fer-lo no es va concentrar tot el que calia, que el treball no li interessava massa i aleshores lloar un treball perquè sí, fa perdre la confiança fins i tot en l'adult. En principi és millor que el mestre no valori sol els treballs; és bo fer-li valorar a l'infant mateix i ser molt respectuós amb els seus comentaris. Tinguem present que l'interès per part de l'infant no és produir obres d'art, sinó expressar-se; és un mitjà que l'ajuda a créixer sense tenir en compte el que en pensen els adults, encara que li agrada de complaure'ls.

Conclusions

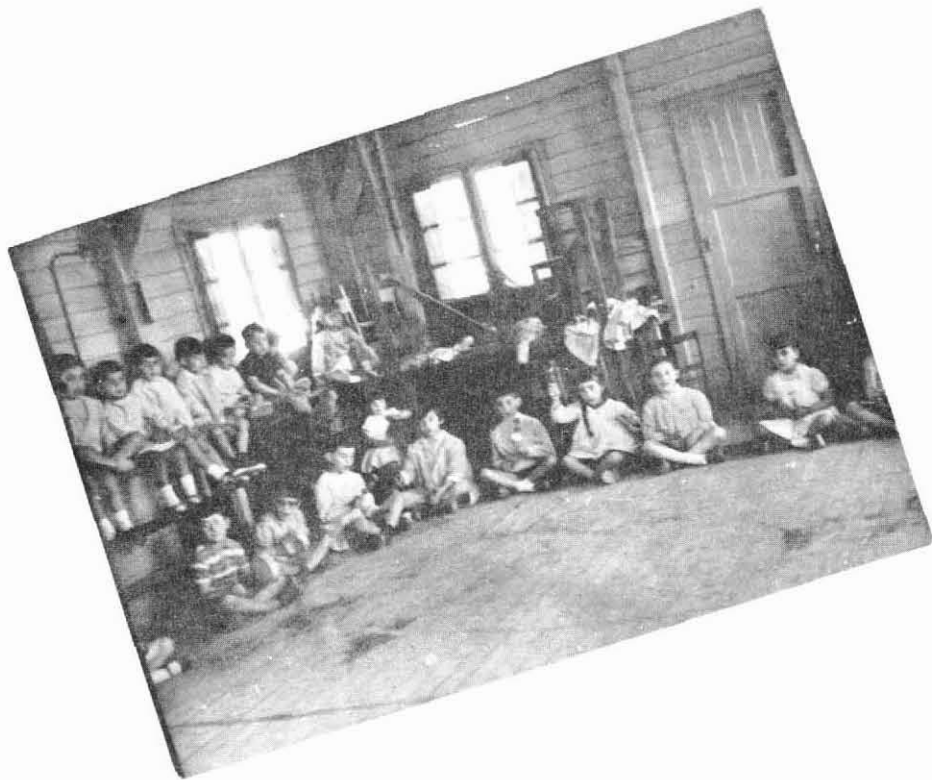
El nostre objectiu en abordar aquest article, és aportar una mica de llum al Parvulari arran de les relacions entre l'expressió plàstica i el desenvolupament psico-motriu d'aquestes primeres edats. Hem vist de quina manera la descoberta dels materials ens ofereix un ventall de coneixements sensorials adquirits a través de l'activitat de: pintar, retallar, plegar, teixir, enfilat, treballar el fang, construir, etc. I com van íntimament lligats a les necessitats psicològiques i motrius que son a la base d'un coneixement equilibrat, en l'infant.

També és important veure com a partir de la manipulació i l'experimentació es van interrelacionant totes les matèries; cal que el mestre ho tingui present per arribar a l'objectiu proposat: el desenvolupament global de la personalitat de l'infant.

En la mida que ens plantegem de fomentar la personalitat diversa de cada un dels infants, ens anirem fent més sensibles per meravellar-nos davant d'aquests petits canvis que fan, i afavorirem la lliure expressió amb una gran dosi d'afecte i d'estimació que és en definitiva, el que l'ajudarà a créixer equilibradament.

G.V.

RECORDANT UN DIA DE REIS A L'ESCOLA

Conversa entre dues mestres

M. ANTÒNIA CANALS

TINA ROIG

M.A. — Celebrarem el 20è aniversari de Ton i Guida d'El Verdum a l'edifici nou, que encara no està enralojat i es fa vell; i recordarem d'una manera especial el primer edifici: aquell barracó sota els cables d'alta tensió de la Via Favència, amb les seves cortinetes i les seves rates, que s'assemblava una mica a les casetes dels contes, i que els nens i nosaltres arribàvem a trobar bonic malgrat tot. El barracó va fer possible que l'escola no fos únicament un focus de pedagogia nova, sinó que fos quelcom més important encara: una nota d'escalf i d'humanitat enmig del desgavell del barri. I això va fer-ho possible gràcies a algunes activitats, de vegades inesperades, que creaven ràpidament un clima de solidaritat.

— En recordes alguna especialment?

T. — Una de les que recordo amb gran admiració i que cada any per Reis em retorna, és aquell gran joc que vam organitzar desmuntant tots els «paravents» i convertint aquell barracó en una gran aula, en un paradís de les joguines: tots els infants, el primer dia després de les vacances de Nadal, portaven a l'escola una joguina de les que els havien portat els reis, per fer un joc col·lectiu amb tots els infants.

M.A. — Sí. La cosa va començar a collir el desig espontani dels nens de portar les joguines per ensenyar-les, i intentant canviar l'actitud d'exhibir-les (a veure qui té la més maca) en l'actitud molt més profunda de compartir-les amb els altres, durant tot un dia en un joc comú.

Però per això primer va ser necessària tota una tasca de mentalitzar les mares, fins a acceptar la nostra proposta. Sorgiren problemes i dificultats però era part de la lliçó que ens havíem plantejat per a treballar.

T. — De primer els infants a casa seva havien d'escollir la joguina que volien portar a l'escola tenint present que havia de servir per a tots els nens.

Al barracó nosaltres havíem preparat alguns racons: la casa, el bar, el garatge, les botigues, la cuineta, la biblioteca... Una vegada a l'escola cadascú l'havia de deixar en el racó adequat. En

començar el joc ningú no volia deixar les joguines al lloc corresponent, però al cap d'una estoneta quan ja l'havien ensenyat a tothom dient: —«Mira què porto» o «mira els meus reis» van començar a desprendre's de les joguines però controlant què feia la seva nina del vestit blau. I no la perdien de vista.

De mica en mica, el joc es va anar normalitzant. Cadascú al seu lloc, «com en un poble de debó» deien els nens. Uns compraven, els altres passejaven, alguns portaven un cotxe al garatge, les nenes estaven a casa fent el sopar i posant «els nens» al llit. Un parell o tres de xicots que havien portat pistoles (amb gran preocupació nostra), van sortir a fer la guerra pel seu compte a l'esplanada, un xic lluny; en tornar van anar al bar i van tornar a casa. Tots trobaven el que calia fer i les solucions adequades. De tant en tant s'intercanviaven els papers.

M.A. — Les mestres vam haver d'intervenir moltes vegades, aclarint el que havia de ser aquest intercanvi i fent-los entendre amb raonaments, que tothom havia de tractar bé les joguines; ensenyant-los el funcionament d'altres joguines que desconeixien, etc. Tot això mentre jugàvem amb ells. Era una tensió constant, però al mateix temps disfrutàvem descobrint a cada moment reaccions inesperades.

T. — Va ser molt positiu, va ser un dia d'escola ben diferent.

M.A. — Va ser un dia dur i difícil. Segures del que plantejàvem però sempre davant el risc d'equivocar-nos en una situació tan complexa i que comportava la dificultat de trobar el punt just entre el desig de satisfer els infants i la necessitat d'educar-los.

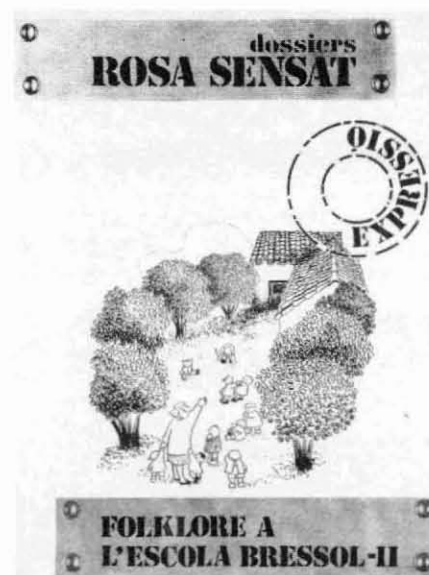
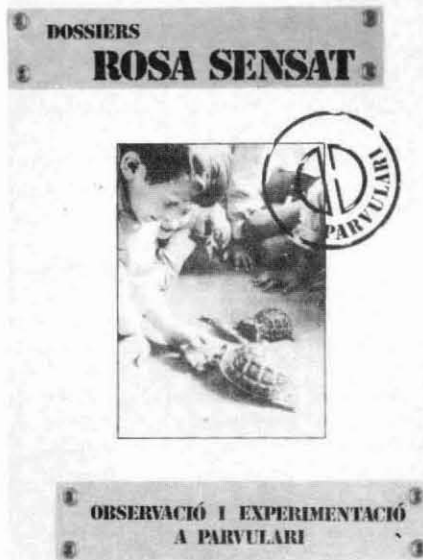
T. — Alguns nens sortien contents, d'altres amb alguna recança perquè havien perdut un botó, una fitxa o una pila. Ah! recordo amb satisfacció el dilema de la pila, a tu, M. Antònia, et recordo explicant a la mare de la Nieves que perdre una coseta era el mínim que podia haver passat, i que l'avantatge d'educar la seva filla en la solidaritat i convivència era més gran que la pèrdua. La mare no volia entrar en raó i al final li vas dir: «Pues esto en nuestra escuela es así, piénselo bien y verá como tengo razón». Tot aquell dia va ser una autèntica lliçó de vida.

M.A. — De vegades, tot parlant amb alguns antics alumnes, hem constatat que en guarden un bon record d'aquell gran dia, i que realment ens ha marcat.

M.A.C. i T.R.

dossiers ROSA SENSAT

LA LLIÇÓ DE PICASSO

JOSEP PALAU I FABRE

Quan algunes persones, encara avui, davant de certes obres de Picasso, formulen la insensata sentència: «Això també ho fa el meu fill», o «El meu fill ho fa millor», toquen, sense adonar-se'n, un punt neuràlgic de la producció picassiana. Volen dir que l'artista ateny una zona del nostre ull, de la nostra sensibilitat —i qui sap si, a través d'ells, de la nostra consciència— encara no contaminada o que ell ha aconseguit de reconquerir. El mateix Picasso era conscient d'aquest fet. Recordo que un dia que va traçar-me, com si no res, l'esbós d'un nu, va dir-me: «Veus, això ho pot fer tothom». En aquell moment, després d'haver-lo vist dibuixar, em semblava, en efecte, que jo mateix ho podia fer. Era l'engany. Perquè allò era, justament, el que ningú no pot fer: el miracle de la línia picassiana, el poder d'expressar, amb un simple traç, el volum, la resistència del muscle, el tou de la carn, la llum que els embolcalla.

«Això també ho fa el meu fill» vol dir que l'obra de Picasso té una frescor que potser, en efecte, només el fill de la persona que pronuncia la frase la pot copsar, perquè la seva visió del món no ha estat malmesa. Vol dir que l'infant pot reaccionar als estímuls d'aquell dibuix, o d'aquella pintura, o d'aquella escultura.

Les mostres que fins ara he vist d'interpretació d'obres de Picasso per part dels infants m'han persuadit que aquests hi estableixen una comunicació molt més directa que no pas amb els grans mestres clàssics i a un nivell on tot són encara *possibilitats*. A través de la mirada, Picasso té la virtut de suscitar a l'interior de molts nois i noies, una reacció que els allunya de la imitació servil i que, per tant, els ajuda a trobar-se ells mateixos, a descobrir, sense voler, llur pròpia identitat. Picasso és mestre en llibertats.

J.P. i F.

L'equipament dels parcs hauria de tenir en compte els infants més petits.

ELS PARCS PÚBLICS

PERE PUJOL i PAULÍ

Es fa molt necessari d'enfocar la idea dels parcs públics pensant en els infants; però això es fa particularment difícil, si pensem en els nens d'edats compreses entre els zero i els sis anys, bàsicament degut a la seva indefensió enfront del mitjà, en aquest cas concret, el parc. Fins ara en el nostre país, no en tenim cap veritablement adequat.

Penso que s'han d'establir primer les bases mínimes que hauria de complir qualsevol obra d'arquitectura i sobretot les públiques dins del seu mitjà. Cal tenir en compte que els parcs són arquitectura.

Pensem que totes les obres d'arquitectura pública com són escoles, mercats, hospitals, parcs... tenen necessitat d'un estudiat emplaçament dins les trames urbanes, siguin rurals o ciutadanes i no poden ésser emplaçats en les zones més suburbials dels plans urbanístics, ni en els terrenys de pitjor configuració topogràfica. L'arquitectura pública, crea la ciutat, fa referències i és fita de la mateixa i un element singular del teixit urbà.

Cal pensar doncs, en la relació del parc, amb tota la resta del teixit urbà: habitatges, escoles, centres de treball etc. que envolten aquest parc.

Els parcs haurien d'ésser prou nombrosos per oxigenar, en el sentit més ampli, la trama urbana i suficientment qualificats per tal de complir el servei que d'ells es pretén.

El parc hauria d'estar localitzat a distància de passeig de qualsevol punt del teixit urbà. Aquesta distància no hauria de passar de vint minuts. Això pressuposa immediatament la necessitat d'un parc per a cada barri, com a mínim. Com és lògic això dependrà de la densitat de població, a més densitat més necessitat de parcs. Es fa difícil de donar un estàndard en el nostre país on la precarietat és molta, però si mirem a l'estranger, veurem per exemple, que Londres està deu vegades per damunt de Barcelona.

Abans de continuar, penso que caldria distingir entre zones de lleure i parcs.

Les zones de lleure són els espais privats, semi-privats, semi-públics o públics amb qualificació suficient per ésser esbarjo, d'un nombre determinat de persones: una família, una comunitat de veïns, els habitants de tota una illa d'habitatges o bé tots els habitants d'una zona, d'un barri, plaça, passeig..., tot això segons els casos.

Un parc públic ha de tenir l'extensió suficient, per a poder gaudir tot un barri del seu servei, i ésser també fita del teixit urbà, tant si és ciutadà com rural. Cal tenir ben clar que una plaça d'un barri, no és un parc, sols pot considerar-se espai de lleure, en canvi sabem que el parc del Putxet, el parc de Monteroles o el Turó de la Peira, són parcs de Barri, tots ells d'escala força domèstica.

Pensem, però, que també caldrien parcs amb abast de gran concentració urbana, que serien suport dels de barri, donada la configuració del teixit urbà. A Barcelona en foren exemple, el parc de la Ciutadella, el de Montjuïc i el Tibidabo. En les zones rurals, caldria qualificar la muntanya o la plana, dotant-les de tots els serveis necessaris, perquè no n'hi ha prou de deixar la natura oberta a tothom.

Per a fer-nos càrrec de què cal fer a les nostres contrades i ciutats, cal tan sols posar-se al davant de dos plànols de dues zones angleses, una rural i una urbana i comparar-les amb zones similars, segons la densitat de població, pertanyents al nostre país.

Donar una ullada a un plànol de Londres ens farà veure: els parcs a gran nivell urbà, «públic-ciutat»; voltats de petits parcs, «semi-públic-barri», rel·ligats tots ells pel teixit urbà d'habitatge i serveis tenint aquests espais comuns, places, jardins «semi-privat» i tenint encara molts dels habitatges o serveis el seu propi espai de lleure «privat».

S'hi cerca: la tranquil·litat, l'intercanvi, el passeig, l'esport, el joc individual i el comunitari, el contacte amb la natura pròpia del parc, com aproximació a la muntanya i també tota la gamma i aspectes de l'oci. Això ens demostra, la necessitat de creació d'una sèrie d'espais i sub-espais especialitzats. Segons l'actitud projectiva aquests poden ésser vertebrats per algun dels propis espais (un gran passeig per exemple) i així mateix seran peces molt importants els elements ja existents: un petit turó, el llit d'un riu... tot això ens donarà parcs de diferents tipus: lineal, nucleat, etc.

El mateix podria dir-se dels espais de lleure, però evidentment, ací l'existència d'un teixit urbà de suport, serà factor primordial en el projecte.

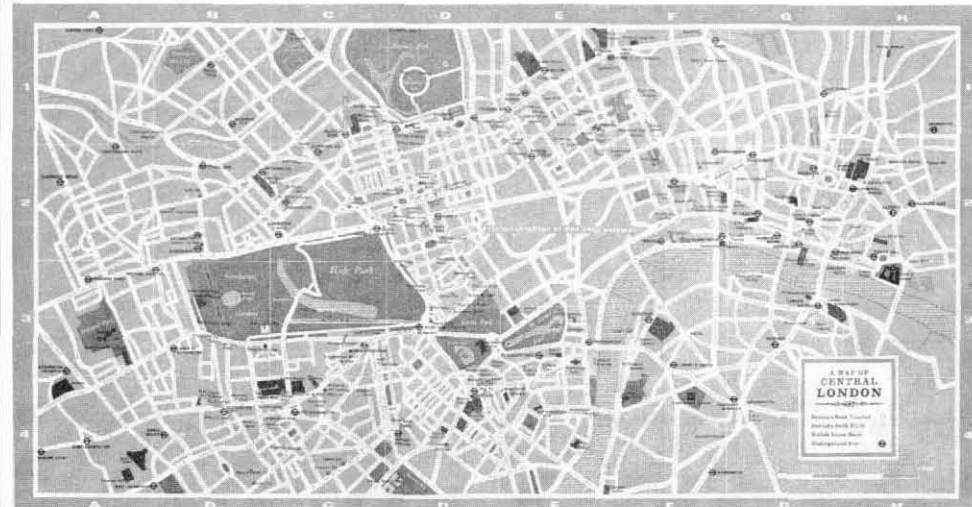
D'aquests exemples en tenim molt pocs de reeixits en el nostre país, però les rambles i les places de moltes de les nostres ciutats i pobles, serien un exemple d'anteriors èpoques i caldria que ho fossin encara avui, ja que en resten encara exemples prou coherents per a poder prendre com a model.

Què caldria en els nostres parcs i espais de lleure per assegurar que no creen indefensió en els infants dels zero als sis anys?

Caldrà pensar en:

Zones d'estada tranquil·les, que podrien també usar-se per alimentar aquells nanos que calgui. Zones fàcilment controlables pels responsables, que donin als infants la sensació de llibertat i investigació de l'espai, sense sentir-se escridassats o perseguits constantment. Zones de joc de didàctica pròpia segons l'edat; per exemple, zona de dunes o pendents de sorra per a córrer (psicomotricitat). Sorrals grans i majestuosos tant en superfície com en volum i diferents tipus de sorra que permetin l'especificació dels diferents tipus de jocs. Pistes de bicicletes segons la dimensió. Cases de nines. Tobogans adequats a l'edat.

Murals per a pintar. Zones de taules i bancs per a jocs adients. Jocs de la-

Londres

Barcelona

32-a

berint senzills i propis a la seva escala. Espais pavimentats per anar de quatre grapes per començar a caminar. Jocs d'aigua per a l'estiu, petits bassals de poquíssima profunditat, dutxes d'aspersió. Racons que convidin al joc. Porxos per a les èpoques de dificultats atmosfèriques (sol, pluja, vent...). Zones per asseure's, degudament disperses tant per a petits com per a grans grups.

Introducció d'elements habituals en la vida de l'infant, que poden ésser usats com elements de joc.

Si fem el mateix amb les zones rurals, veurem grans finques rústegues voltades d'excel·lents parcs públics forestals, «públic».

Les finques rústegues privades mantenen algunes parts obertes al públic, «semi-públic».

Fetes aquestes distincions, es pot veure que gairebé sempre tant els parcs com els espais de lleure, poden considerar-se espais públics o semipúblics i per tant hauran d'ésser didàctics, igual que tota la resta de l'arquitectura pública, a fi d'anar configurant amb les restants arquitectures del teixit urbà, la fita a la que cal apuntar: la Ciutat-Escola i la Ruralia-Escola.

Si de l'Administració estant es fessin els parcs i els espais de lleure suficientment suggerents i amb prou força, tant projectiva com de realització, la iniciativa privada o semi-privada, mimetitzarien, sens dubte, solucions. Pensem tan sols en l'època de Versalles o la Victoriana.

Caldria també establir la manera d'introduir la didàctica en la confecció de projectes i realitzacions, pels espais públics, siguin de lleure o parcs. Per això, caldria pensar en les edats de les persones que en gaudiran (dels 0 als cent anys) i a la vegada saber allò que comporta cada edat a tots els nivells. Tant l'espai de lleure com el parc són elements urbans i arquitectònics, per tant hauran de reunir una sèrie de qualitats: legibilitat, bellesa, dignitat, elegància... i com a punt a afegir, la didàctica. Evidentment al complir totes les anteriors qualitats, la funcionalitat fora implícita.

No hi ha dubte que el parc de Montjuïc, el del Laberint d'Horta, o el Turó de Monteroles, són més a prop de tot el que hem exposat que el Turó de la Peira o bé el parc de Cervantes.

Unes vegades els parcs, es recolzen en elements naturals i d'altres no. Gairebé sempre és més fàcil treballar amb elements naturals, que no pas crear-los de cap i de nou, sobretot degut a les pre-existències. De tota manera, caldrà tractar-los tots igualment quant a necessitats i tan sols l'escala o dimensió, ens farà gaudir de més o menys espai. Caldrà també tenir en compte que tot el que anem dient, serveix pels espais de lleure, ja que tenint en compte les limitacions pròpies de dimensió i ubicació poden assimilar-se al parc.

Quins tipus d'espais s'haurien de configurar dins d'un espai de lleure o un parc? Què esperarà la gent d'aquests serveis? Per a mi la gent hi cerca l'expansió corporal a diferents nivells, segons l'edat i les circumstàncies.

Caldrà pensar sempre en eliminar tot allò que pugui representar un perill, a fi d'oferir sempre la màxima garantia de seguretat en la confecció dels jocs: millor fusta que ferro; millor plàstic que llauna; millor cantell rom que aresta; millor petit que gran, etc.

Es podria pensar també en qualificar els diferents espais amb elements simbòlics o no, però que ajudin a la lectura dels mateixos, per exemple un espai amb l'escultura. El més petit de tots, de la Lola Anglada, o bé una d'en Miró, pot connotar infinitat de suggerències a tots els nivells i a la vegada produir integració de les arts en l'arquitectura, si es fa degudament.

Tot, s'hauria de recolzar amb els serveis adequats de tot tipus. Parlarem dels d'higiene per ésser molt importants. Hi hauria d'haver unes zones molles on els nanos poguessin manipular l'aigua adequadament. També serà important la zona de W.C. on deuran combinar-se els d'adults amb els dels infants, tenint en compte un espai on es puguin canviar els més menuts. Les diferents zones deuran cobrir-se amb papereres i fonts adequades, de tal manera, que convidin a ésser utilitzades degudament.

Caldrà combinar tot amb una bona plantació, que pugui veure's i tocar-se, deixant possibilitat de llibertat a l'esperit investigador del nen. Es vigilarà la qualitat dels arbres i plantes a fi que no puguin produir trastorns al·lèrgics o perillosos, i també cal pensar amb una configuració higienista del parc que permeti oxigenar terres i netejar-ho amb facilitat. Tot això és vàlid sens dubte, per més que a diferent escala, per als espais de lleure.

Pensem però, que els infants, mai no restaran en una determinada zona del parc i s'haurà de pensar en ells en tot moment.

Si adequem els parcs i els espais de lleure, als infants i a la didàctica, seran aptes també per als adults i si conjuguem la integració urbana amb la bellesa, la dignitat i l'elegància en l'obra arquitectònica, assolirem un espai de lleure o un parc, que serà fita dins la Ciutat-Escola i la Ruralia-Escola, que cal i desitgem.

P.P.P.

Butlletí de subscripció

Nom _____

Cognoms _____

Adreça _____ Tel. _____

Població _____ D.P. _____ Prov. _____

Se subscriu a la revista **in-fàn-ci-a** a partir del número 1.

Preu de la subscripció per a l'any 1981 (3 números): 600 pessetes.

Farà l'abonament de l'import:

per gir postal o telegràfic

per taló nominal a "Rosa Sensat" o **in-fàn-ci-a** S'ha d'enviar juntament amb la subscripció

per domiciliació bancària (ompliu el full adjunt i envieu-nos-el).

Butlletí de subscripció per a enviar per correu.

in-33

Butlletí de domiciliació bancària

Nom i cognoms del subscriptor _____

Nom i cognoms del titular del compte _____

Banc/Caixa _____

Agència núm. _____

Població _____ D.P. _____ Prov. _____

Compte/llibreta núm. _____

Senyors,

Els agrairé que amb càrrec al meu compte/llibreta atenguin el rebut que anyalment els presentarà "Rosa Sensat" a.a.p.s.a. per al pagament de la meva subscripció a la revista **in-fàn-ci-a**

Atentament,

(signatura)

Butlletí de domiciliació bancària per lliurar directament al banc o caixa del subscriptor.

in-fàn-ci-a

educar de 0 a 6 anys

Associació de mestres de Rosa Sensat

Còrsega, 271, principal

Barcelona-8

infant i salut

ENTRE TOTS ABUSEM DELS MEDICAMENTS

JOSEP BRAS

L'abús de medicaments com a fenomen social. Anàlisi de la visita mèdica com a punt neuràlgic de tres interessos en joc: el del metge, el del pacient i el de la indústria farmacèutica.

Clac! Càmara!

Ai...! Em fa mal... aquí.

Clac! Prou càmara!

Vet aquí la primera escena. No us imagineu la següent?

Sí, evidentment. Sempre acaba igual. Un sac ple de medecines: píndoles de color groc, injeccions de color verd, i com diu en Perich supositoris amb gust de maduixa, menta i llimona...

I no deixa de ser curiós, perquè tots diem estar-ne farts, però la comèdia continua. Per què?

Intentem de donar unes quantes explicacions al fenomen.

Certament, es tracta d'un fenomen complex en el qual es barregen molts factors. Un economista podria estudiar-lo com un problema d'oferta i demanda; un antropòleg des d'un angle d'expectatives culturalment determinades; un psicòleg des de molts altres angles. Aquí l'analtzarem des de l'observació de la visita mèdica corrent, on s'originen la majoria de decisions de medicació.

Cinc punts

Observant la qüestió minuciosament podem distingir cinc punts.

- 1er. El macroambient que ens envolta: la societat consumista occidental.
- 2on. El microambient: la mateixa visita.
- 3er. El metge.
- 4at. El pacient.
- 5è. El fabricant de medicaments.

Detallem-los un per un.

1er. **El consumisme de la societat occidental** ens empeny a confondre qualitat amb quantitat, el *bé* desitjat amb el *molt* ofert. D'aquí ve aquella coneguda frase del malalt: *i no em dona res més doctor...?* que expressa la confusió entre més bon tractament mèdic i consum de més medicaments.

Hi ha una altra confusió entre l'eficàcia i el preu: se'ns empeny també a desitjar coses *cares*; hom creu per això que han de ser medicaments *més bons*. Ens hi fan pensar les dites populars: «un tanc sempre mata millor que una pala... fins i tot les mosques» o també «allò que cura ha de coure»... si més no a la butxaca, per treure'ns la sensació d'impotència.

Una altra confusió, fomentada en els mecanismes generals de la publicitat, la trobem en el disig de productes desconeguts, nous, rars, tot rebutjant els ja coneguts de sempre, vells, «passats de moda»:

L'àcid acetil-salicílic encara pot guarir, però l'aspirina ja no.

En aquest món mercantilitzat hi ha l'aspecte «*moda*». Els medicaments, independentment de la seva eficàcia objectiva, poden estar o no de moda. És dóna sobretot en els profans, però en els professionals també.

2on. **La visita mèdica.** Al nostre país la visita mèdica té dues versions oposades. La visita amb pressa, pròpia sobretot d'ambulatori de la Seguretat Social, és la que més sovinteja al nostre país. I la visita normal, a la qual s'assigna el temps que metge i pacient consideren oportú.

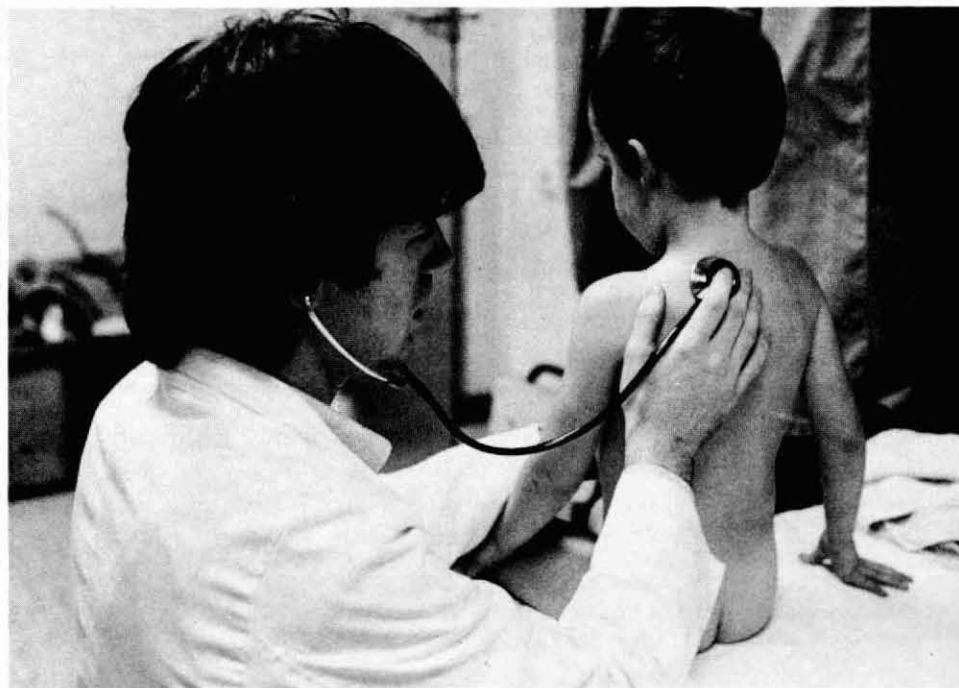
En la primera no s'estableix pràcticament contacte i d'aquí ve que rarament s'arribi a un diagnòstic i a una confiança mútua, dos elements que són conuenients per a establir qualsevol procés curatiu. La manca de confiança en el metge obliga el pacient a refugiar les esperances de curació en un amulet succedani: el medicament. La visita sense relació personal condueix, doncs, necessàriament a un superconsum de fàrmacs. Les paraules es canvien per píndoles, i l'escàndol econòmic s'aplaca a primera vista fent creure que només es paga una part del preu del medicament. Com si ens regalessin la resta.

La visita mèdica normal, en canvi, permet una relació personal, i anul·la la necessitat d'abusar del medicament-amulet. Tots coneixem aquella presència del metge que *tranquil·litza i ajuda a guarir*.

Tot i amb uns certs límits, es podria establir: a més atenció mèdica, menys despesa farmacèutica. I aquesta disjuntiva acaba depenent, en última instància, de decisions polítiques i econòmiques de gran altura.

3er. **El metge** aquí fa el paper de dolent. A veure!... És un professional que després d'estudiar la carrera comença a exercir en un medi ple de propaganda farmacèutica. I aquest bombardeig propagandístic és gairebé sempre superior a les possibilitats d'estudi farmacològic. Això és important perquè, en definitiva, és ell qui provoca la venda dels medicaments.

En les visites «*contra rellogge*», frustrada la seva capacitat curativa personal, és ell mateix qui necessita també confiar en el medicament.

36-a

Massa sovint, a més a més, es veu forçat pel mateix pacient a receptor medicaments, ho fa sense convicció i a voltes sense diagnòstic previ.

Les picardies comercials poden també agreujar aquesta situació.

El mateix metge substitueix, quan pot, l'abús de medicacions per l'educació sanitària dels seus pacients.

4at. **El pacient** ara fa de víctima. A veure! Sol esperar una cosa: que el curin. Passivament. La màscara propagandística i periodística de l'«*omnipotència de la Medicina moderna*» li fa creure que tot es pot resoldre..., i gairebé sense esforç. Simplement amb unes pastilles o injeccions. Es considera pacient, submís, receptor. Dificilment accepta el paper d'agent actiu de la pròpia cura. No canviarà l'alimentació, ni el ritme de descans psíquic i físic, ni diversos hàbits que ja sap que són tòxics o nocius, ni el grau de sedentarisme,... Res d'això! Són els medicaments, ells solets que màgicament supliran la nocivitat en què viu, i el posaran bo. L'expectativa del pacient en entrar al consultori acostuma, doncs, a concretar-se en sortir d'allí amb una etiqueta diagnòstica, a vegades incomprensible, i en un resultat final o «*producte*»: la poció específica.

Quan el pacient de la Seguretat Social en adquirir un medicament havia de pagar poc, s'hi afegia un altre factor: l'anomenat en l'argot mèdic «*pa-eso-paguisme*». Era el senyor que *reivindicava* el dret de consumir medicaments, i sol·licitava al metge que fes servir «*la ploma d'or*» per a receptor-li medicaments, i com més cars millor. Afegia gairebé sempre: *...¡que per a això pago!* Trampa perfecte per apujar el consum farmacèutic. «Primer pagui, i després demani tant com vulgui!»

Un altre factor. Com que per a la salut tot és poc, i més encara si es tracta de la dels nostres fills, en aquest cas s'exagera més al damunt d'aquest problema. Si voleu veure una mare contenta en sortir del pediatre, que li receptin molts medicaments al nen. I si són injectables millor, perquè ja se sap: si fa més mal sembla que faci més bé.

Per acabar un últim factor. L'aspiració d'anul·lar a través de drogues els efectes molestos dels nostres actes: medicaments contra el malestar de la post-alcoholització («*ressaca*»); contra el mal de cap després de dormir poc; contra els nervis després de situacions violentes; contra la tos del fumador; contra la conjuntivitis d'ambients plens de fum; contra el mal d'estómac causat per l'alcohol... En la mesura que aquestes accions nocives es generalitzen, es generalitza també el consum de drogues «*correctores*». Allò de «més val prevenir que curar» ho repetim tantes vegades que ja no sabem què significa.

5è. **El fabricant de medicaments** també juga un paper en l'abús social del producte que ell fabrica. Curiosament aquest abús li augmentarà els beneficis comercials, i això coincideix amb les aspiracions de la majoria d'empreses en el món capitalista.

La indústria farmacèutica, com qualsevol d'altra, a més d'invertir en investigacions inverteix també, i sembla que fortament, en *marketing*. Això

no té cap explicació sanitària. Cal suposar que sí que en deu tenir de comercial.

A més a més hi ha l'anomenada «producció de complaença». És a dir, medicaments relativament barats, que tenen fama de curar o d'alleugerir petites malalties habituals, i que a les farmàcies es venen sense recepta mèdica. I fins i tot el mateix auxiliar de farmàcia es veu amb cor d'aconsellar-ne la venda. Els coneguts supositoris per a angines, xarops pels constipats, etc...

A més, al nostre país un mateix fàrmac és venut en forma de múltiples marques comercials. Això tampoc té cap explicació sanitària. Segurament els mecanismes de comerç sí que hi deuen tenir una resposta.

L'abús de medicaments en la infància

Tots aquests factors, i molts d'altres que encara queden al tinter, van conformant un muntatge del qual els nostres infants en són l'última i callada víctima. Com un embut per on han de passar. I així van aprenent i reproduint el sistema que aquí hem apuntat.

Acabarem aquesta exposició recalcant uns quants trets específics que configuren l'abús de medicaments en el camp de la infància.

1. El nen malalt ens suggereix desprotecció i acostuma a donar als pares un xic de culpabilitat i una gran sensació d'inseguretat. Això els crea la necessitat de sentir que fan *tot* el que poden i esdevenen més exigents i exagerats respecte els fills que no pas vers ells mateixos. Per això també s'exagera en l'ús d'amulets desculpabilitzadors de pares.
2. Les reaccions corporals defensives (per exemple: febre, mocs, tos, etc.) són més accentuades en el nen que en l'adult. Això vol dir que els símptomes i l'angoixa que els acompanyen acostumen a ser superiors. I tornem a l'amulet.
3. Degut a l'aprenentatge immunitari, la freqüència de malalties infeccioses banals és molt superior a la infància. Pensem en els constipats, angines, diarrees, etc. D'aquí ve l'interès de molts pares en medicar i pretendre evitar-ne la repetició (gammaglobulines, vacunes anticatarrals, etc.).
4. A les nostres ciutats els pisos són petits, els espais verds escassos, la resposta social a les necessitats dels infants petits és gairebé nul·la, i els horaris de feina de molts pares que treballen són llargs. Tot això fa que augmenti el neguit dels nens i la irritabilitat dels pares. Així, doncs, a cal pediatre els nens són «acusats» sovint pels seus pares de ser «anormalment nerviosos», i exigeixen medicacions que calmin els nens. D'aquest drama en són testimoni moltes escoles, plenes de nens que van «flipats» degut als sedants, i dels greus problemes educatius que se'n deriven.

38-fàn

...l'única solució possible crec que rau en l'educació sanitària de la població.

5. Les etapes de creixement i desenvolupament de la primera infància són sovint desconegudes pels pares, i això fa que tinguin pressa per la dentició i la deambulació (i demanen calci, posant per cas, creient que això ho accelera), o bé demanen vitamines i estimulants creient que així els nens mengen, o bé calmants perquè tenen malsons, etc...

Fins aquí el problema.

La solució? A part de canvis estructurals, sempre invocats però mai assolits, l'única solució possible crec que rau en l'educació sanitària de la població. Esperem que algun dia la gent es vagi acostumant a demanar al metge l'orientació diagnòstica i el per què de cada medicació.

Però fins arribar-hi encara haurem de menjar tots moltes sopes...

J.B.

RESUM DE LA 1ª JORNADA DE PEDIATRIA SOCIAL

«EL PÀRVUL I LA SALUT»

Barcelona, 24 d'octubre del 1981

El pàrvul (nen de 3 a 6 anys) constitueix, pel que fa referència a la salut, un grup infantil de risc més elevat que el grup escolar que el segueix i és necessari dedicar-li atenció preferent en els programes de medicina preventiva i social.

Entre les mesures preventives a realitzar en aquesta edat, l'examen de salut ocupa un lloc molt important, i ha d'incloure el control de la visió, de l'audició i del llenguatge, amb tècniques adients i personal mèdic i auxiliar adequadament entrenat.

La formació d'hàbits higiènics en tots els aspectes de l'educació sanitària i una òptima vida sana, autònoma, solidària i joiosa, des del punt de vista físic, mental, afectiu i social, són també premisses indispensables de la vida dels pàrvuls en els parvularis.

Un profund coneixement del desenvolupament de l'afectivitat, de la cognició, de la psicomotricitat, del llenguatge i de l'ambient de l'infant, és absolutament indispensable a les parvulistes; tota l'activitat del parvulari ha d'afavorir l'òptim desenvolupament d'aquestes facultats psicològiques i ambientals. La pedagogia pràctica ha d'ésser una promoció contínua de la salut física, mental, afectiva i social del nen.

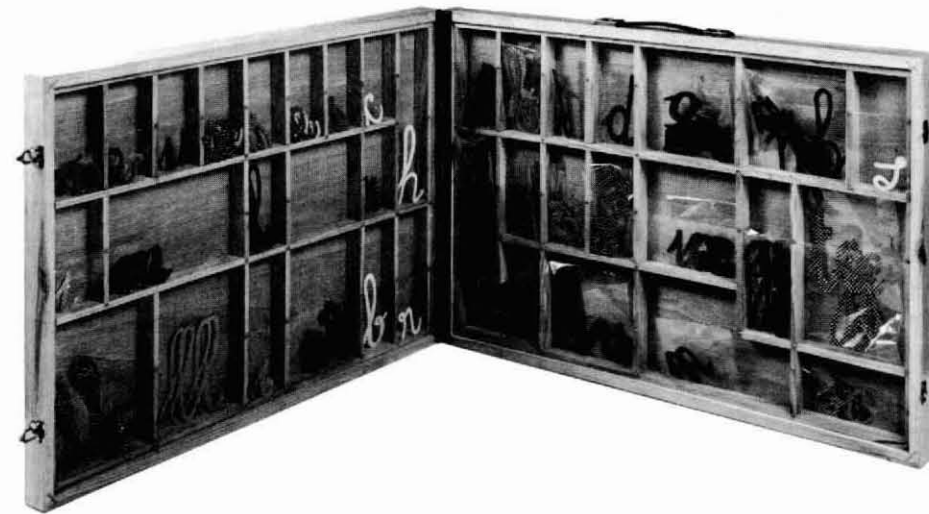
L'escolarització del pàrvul ha d'englobar-se en els plans generals de l'educació, amb l'adequada tutela sanitària d'aquesta edat, i el parvulari ha d'ésser el camp de treball de tots aquells professionals: metges, infermeres, parvulistes, psicòlegs i assistents socials que incideixen en el mateix objectiu: la promoció de la salut global del pàrvul.

MATERIAL DE CLASSE COMPLEMENTARI DE «LA CLAU» DE ROSA SENSAT.

LES LLETRES

- *Les lletres Montessori de compondre adaptades a la llengua catalana i col·locades dins d'una caixa.*
- *Una caixa amb 39 compartiments.*
- *Un compartiment per a cada so de la llengua catalana i cinc compartiments per a les grafies més dificultoses.*
- *Cada compartiment en el lloc que li pertoca en la boca i el pensament del nen:*
 - *la filera de les vocals tòniques*
 - *la filera de les vocals àtones*
 - *la filera dels sons líquids*
 - *la filera dels sons oclusius*
 - *la filera dels sons fricatiu*
 - *la columna dels sons labials*
 - *la columna dels sons dentals*
 - *la columna dels sons palatals i velars*
 - *la columna de les lletres mudes més freqüents*
 - *la columna de les mudes i les dificultoses menys freqüents*
- *Els colors plans indiquen seguretat en l'ús de les lletres*
- *Els colors tacats indiquen cautela*

Aprenentatge de la lectura

racó del conte

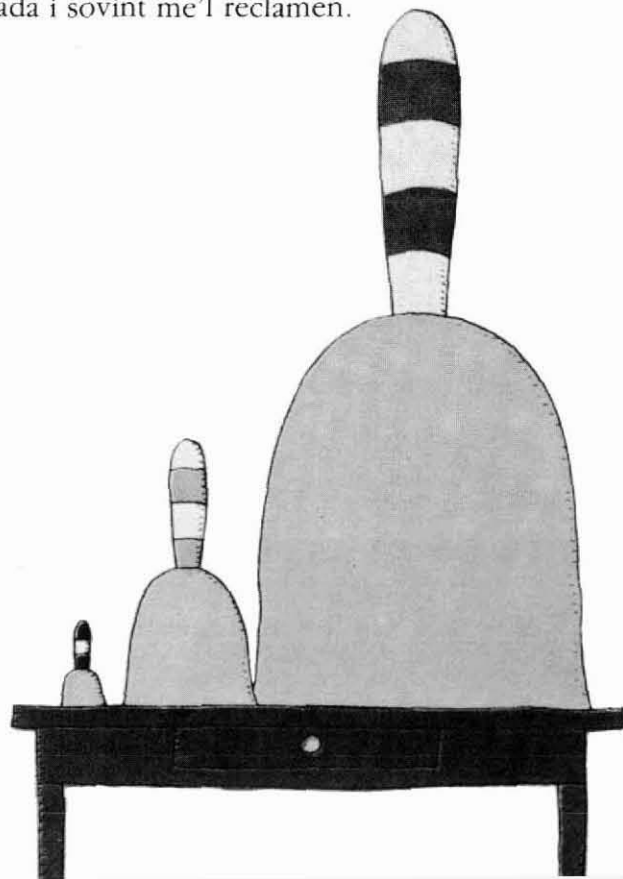
No tots els contes que expliquem tenen la mateixa finalitat. N'hi ha que ben senzillament els expliquem pel gust d'explicar-los, pel plaer que proporciona aquest moment de comunicació entre la persona que poc a poc va desfent la madeixa del conte i els infants que se l'escolten.

I quan diem: «vet aquí un gat, vet aquí un gos, que aquest conte ja s'ha fos!» tots junts, mestra i infants, comentem les aventures i desventures dels herois com si paréssim dels darrers esdeveniments del dia.

Vet aquí un conte que jo l'explico sempre que puc perquè és un conte molt estimat per la mainada i sovint me'l reclamen.

40-a

ROSER ROS

LA RATETA GIBERTA *

Una vegada hi havia una rateta que es deia Giberta i que tenia una gran passió: la de fer col·leccions. Col·leccionava tot allò que es deixés col·leccionar: plomes, formatges, grans de sorra, trossets de paper. La seva cambra era un mostrari ric i variat d'objectes que la rateta Giberta guardava curosament per tots els racons i raconets.

Vet aquí, però, que un dia la rateta Giberta, que ja no sabia què més col·leccionar, es va decidir amb les paraules. Allò era diferent del que havia col·leccionat fins aleshores. Per començar li caldria furgar per tot arreu i anar pel món amb orel·la atenta per captar converses, cançons, per llegir llibres i diaris i treure'n les paraules que més li interessessin.

Poc a poc, les paraules començaren a omplir les butxaques de la rateta Giberta. Quan les va tenir, ben plenes, les paraules van instal·lar-se pertot: les sabatilles n'anaven plenes, damunt de la taula ja no n'hi cabia cap més, obries la porta de l'armari i senties com te'n queia una pila al damunt. Hi ha tantes paraules pel món!

* Traducció i adaptació de ROSER ROS de l'original francès «Les mots de Zaza» de Jacques Line publicat a Belles histoires de POMME D'API, núm. 42. París, 5 rue Bayard.

La rateta Giberta va fer un cop de cap i va decidir d'ordenar aquell bé de déu de paraules. Per guardar-les millor va decidir que les classificaria dins de tres campanes (podeu pensar que eren campanes sortides d'alguna de les seves col·leccions). Una campana petita per posar-hi les paraules petites i dolces: *bufona, petita, roseret florit, manyaga, culleradeta d'arrop...* Una campana mitjana per posar-hi les paraules mitjanes, és a dir, les paraules de cada dia: *pa, formatge, mare, porta, vestit, veïna...* Una campana gran per posar-hi les paraules grans, altrament dites paraulotes: *burra, tonta, idiota, imbecil, tros d'ase, merda, cagarro...* Tot plegat, n'hi havia un bon munt de paraules i ben classificades com estaven feien el seu goig.

Giberta jugava sovint amb les paraules tenint força cura, això sí, de no desendreçar-les, tant com li havia costat! Es posava la campana petita a cau d'orella i anaven sortint les paraules dolces que hi tenia guardades. Li agradava molt de sentir-les, feien com una musiqueta dins de la seva orella.

Poc a poc, però, va anar prenent afecció per la campana mitjana i sovint feia sonar a l'orella les paraules de cada dia. Aquestes sortien segures, amb un so clar, i treballadores com eren en sortir a fora donaven un tomb per les rodalies i se'n tornaven a dins de la campana. El seu ordre era impecable. Giberta hi podia jugar sense tenir por de males passades.

Les coses van canviar el dia que Giberta, cansada de jugar amb la campana mitjana es va afeccionar a la campana gran. Allò ja eren figures d'un altre paner. Només d'aixecar la campana, les paraulotes apretaven a córrer i la feina era de la rateta per tornar-les a encalçar. El primer dia que va passar això, tenia la porta de la seva cambra oberta i les trapellotes van escampar-se per tota la casa amb un gran escàndol del pare i de la mare que la van ben renyar i la van castigar a no jugar amb les seves col·leccions durant una setmana. D'altra banda va quedar prohibit que les paraules sortissin de la seva cambra. Fossin les que fossin.

Malgrat tots els renys i prohibicions, la rateta Giberta passava totes les estones lliures que tenia jugant amb les seves col·leccions, principalment amb la de les paraulotes. Què hi voleu fer? La rateta Giberta era de mena desobedient.

Un dia la seva gosadia va arribar fins a l'extrem de treure la campana gran de la seva cambra. La duia ben amagada a dins de la butxaca i amb la mà l'anava acariciant. Ella i campana anaven a iniciar una gran aventura: desobeir la prohibició del pare i de la mare.

Precisament aquell dia hi havia força gent a casa seva: oncles, tietes i cosins havien estat convidats a fer una gran berenada perquè el pare de Giberta havia fet un viatge a França i havia dut un formatge de Camembert, rodó i cremós com cap d'altre i amb una flaire que enamorava.

Giberta, en veure tota aquella gentada va tenir una pensada: obriria una mica la butxaca per tal de deixar-ne sortir algunes paraulotes. Ja hem dit,

però, que les paraulotes són esbojarrades i, tal com són van començar a sortir de dins de la campana: *idiota, imbecil, beneita*... Les rates i els ratolins que no estaven acostumats a aquests repics perquè havien anat a escoles del bo i millor van començar a esverar-se de valent. Una ratassa rossa va desmaiar-se, un ratolí esquerdalenc va caure de cap dins del formatge; el pare de Giberta, tot intentant de posar pau entre els parents i coneguts, va relliscar i va anar a parar a sota de la taula, la mare de Giberta auxiliava una veïna que li havia agafat un atac agut de mal d'orella. Qui més qui menys passava un tràngol o altre.

Però allò no va ser res comparat amb el tràngol que els esperava.

Perquè heu de saber que mentre tot això s'esdevenia, va passar per allà (aneu a saber si casualment) Missenyor Gat, el qual, havent vist aquella munió de rates, va veure venir l'hora de desfer-se'n.

Llavors pla que tothom es va deixondir, i ben de pressa que ho van fer. Tota la ratada va emprendre la retirada. Qualsevol lloc era bo per passar desapercebut. En un moment la sala va quedar deserta. Deserta he dit? No ben bé, com hi ha món! Allí van quedar la rateta Giberta i Missenyor Gat encarats. El gat, meditant quin seria el millor moment per saltar damunt de la rateta. Giberta, barrinant quina una en podria fer per defensar-se del gat.

— *Ja està* — va exclamar de cop —, *les paraulotes de la campana gran.*

Tal dit tal fet, abans que el gat fes el salt, la rateta decidida treu la campana de la butxaca i per si les paraules no tinguessin prou força la rateta brandava i brandava la campana amunt i avall per fer encara més rebombori. Les paraulotes sortien bronzents fent tot el soroll que podien. Botent i rebotent contra el metall de la campana sortien desordenadament, empenyent-se les unes a les altres, empaitant-se. Com una pluja anaven caient damunt la pell de Missenyor Gat que, atabalat, esmaperdut, marejat, atordit, espantat i desconcertat, havia caigut a terra en rodó i estava fent els últims marrameus de la seva vida. No ho va poder resistir: Missenyor Gat era a terra, mort i ben mort d'una indigestió de paraulotes.

Va passar una estona i, poc a poc, les rates i els ratolins anaven sortint dels seus amagatalls per felicitar la rateta Giberta del seu coratge. Tothom estava content. Els seus pares emocionats, reconegueren que les col·leccions de llur filla havien servit per alguna cosa.

Esgotada per tantes emocions, Giberta va voler ficar-se al llit. Abans d'adormir-se va voler que li duguessin al costat seu la campana petita. Se la va posar a cau d'orella i poquet a poquet van anar sortint les paraules dolces que hi tenia guardades. Li agradava molt de sentir-les, feien com una musiqueta dins de la seva orella...

L'EDUCACIÓ DELS INFANTS FINS A TRES ANYS. PONÈNCIA AL PARLAMENT DE CATALUNYA

El dia quatre de setembre es reuní al Parlament de Catalunya la Ponència de la «Llei per l'Educació dels infants fins a tres anys».

In-fàn-ci-a considera d'extraordinària importància el projecte d'aquest assumpte que ens afecta tan directament i, en conseqüència, ha demanat l'opinió a cadascun dels Grups Parlamentaris, (*) els quals han tingut la deferència de respondre a les següents qüestions:

1. Quina Conselleria creieu que és la competent per tractar de l'educació dels infants de zero a tres anys i per quines raons?
2. Actualment els recursos econòmics destinats a les Escoles Bressol (Guarderies) estan assignats a diferents Ministeris i Conselleries, així com els criteris amb què es reparteixen els ajuts, que en alguns casos són poc clars. ¿Considerau important que tots passin a formar part d'un mateix fons?
3. ¿Quins criteris considerau prioritaris a l'hora d'aplicar els recursos?

(*) Grup Parlamentari de CONVERGÈNCIA I UNIÓ.

Grup SOCIALISTA al Parlament de Catalunya.

Grup Parlamentari del PSUC.

Grup Parlamentari de CENTRISTES.

Grup Parlamentari d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA.

Nota: No hem rebut resposta del G. P. de CENTRISTES.

HELENA FERRER i MALLOL

Grup Parlamentari de
CONVERGÈNCIA I UNIÓ

1. Tothom està d'acord en la importància que té el període des del naixement fins als tres anys en el desenvolupament de l'infant.

Les criatures des del seu naixement necessiten una forta relació afectiva per al seu normal desenvolupament mental, psíquic i afectiu; això s'ha comprovat amb les criatures que desgraciadament han de créixer en un hospici, les quals presenten, en general, un retard en el seu desenvolupament, inclòs el de la seva intel·ligència.

Per aquest motiu nosaltres considerem que on està millor l'infant és a casa amb l'educació i estimulació dels pares i familiars, perquè, d'entrada, ja hi ha la relació afectiva juntament amb la seguretat i l'estabilitat que són les altres necessitats bàsiques de l'infant.

No creiem, doncs, que s'hagi de preveure per a totes les criatures fins a tres anys l'assistència a uns centres, s'anomenin guarderies, llars d'infants o escoles bressol, per a completar la seva educació, perquè això suposa un desarrelament de la llar que no pot ser de cap manera beneficiós per a l'infant, sinó tot el contrari. Aquesta, per nosaltres, no ha de ser la situació normal, sinó una situació transitòria o excepcional.

Caldria considerar si no tindria un cost social més baix donar excedències més llargues que els actuals permisos a la mare treballadora o bé una subvenció, que no una plaça en una guarderia, tenint en compte el perjudici per a l'infant i el cost d'un bon servei.

No obstant, hi ha casos en els quals es farà necessària l'assistència de l'infant fora de la llar, ja sigui en un centre o en una casa amb una mainadera que tingui cura de petits grups de nens. Tenint en compte la importància que tenen l'educació del nen en la primera infància, el seu creixement i el seu desenvolupament neuro-psicològic i afectiu, és necessària una normativa que asseguri que els centres que acullen nens fins a tres anys i llur personal els podran dispensar l'atenció que necessiten.

Ara bé, nosaltres considerem que aquesta qüestió s'ha de regular en alguns articles de la llei de Serveis Socials, articles que s'hauran de desenvolupar amb els decrets, ordres o reglaments que correspongui. No considerem, doncs, que aquesta qüestió entri de ple dins l'àmbit d'Ensenyament, sinó fonamentalment dintre del de Serveis Socials del Departament de Sanitat i Seguretat Social, amb connexions amb els Departaments d'Ensenyament i Treball.

2. Els recursos econòmics destinats a les guarderies, encara que provinquin de diferents Ministeris, estan assignats a Serveis Socials del Departament de Sanitat i Seguretat Social, per tant tots formen part d'un mateix fons.

3. A l'hora d'aplicar aquests recursos crec que han de tenir prioritats les ajudes per manteniment de centres pertanyents a Corporacions locals o a Institucions sense fi de lucre i la construcció de noves guarderies on faci falta.

MARTA MATA i GARRIGA
Grup SOCIALISTA
al Parlament de Catalunya

1. El nostre grup considera que l'Educació en general és competència de la Conselleria d'Ensenyament i no fa excepció respecte l'educació dels infants de zero a tres anys.

Històricament hi ha hagut altres planteigs i això ha fet que a diversos països la competència es trobi en altres departaments.

Aquests altres planteigs han estat bàsicament dos:

1r. L'educació dels nens més petits és competència exclusiva de la família. En aquest cas l'administració pública només hi intervindria quan la família no pogués satisfer les necessitats educatives del nen i seria competència de l'Administració d'Assistència social.

2n. En el cas dels nens més petits l'aspecte prioritari de la seva evolució és el de la salut física i per tant, si alguna intervenció de l'Administració pública hi ha d'haver, és la de Sanitat.

El planteig que fa el nostre grup respon a la consideració que:

Certament el desenvolupament físic del nen és molt important sempre i molt aparent en la primera infància; però és especialment important com a base d'una bona educació, que té en compte no sols el desenvolupament físic sinó també el psíquic, desenvolupament crucial en aquesta primera infància, encara que no sigui tan aparent. Considerem que el desenvolupament físic ha de servir al psíquic i creiem en conseqüència que la regulació de l'educació del nen és competència d'ensenyament tenint en compte sanitat i no al revés, de sanitat tenint en compte ensenyament.

A més, la família, el pare, la mare, els germans, la casa, són marc i agent importantíssims en l'educació del nen més petit, però no necessàriament els únics. Deixant de banda la impossibilitat «d'estar» per al nen totes les hores del dia que hi ha en molts casos, considerem també que:

a) la família, la casa i la població actuals no tenen totes les possibilitats educatives que tenien tradicionalment.

b) l'escolaritat obligatòria exigeix, en canvi, un nivell de formació prèvia superior al que d'una manera informal es pot donar en la família.

c) l'educació de l'infant més petit és avui dia veritable ciència i professió que cal que arribi positivament a tots els nens.

Per tot això, i sense pensar en l'escolarització obligatòria, creiem molt convenient que la Conselleria d'Ensenyament comenci a posar el fonament del nou sistema educatiu de Catalunya a través d'ordenar una xarxa d'institucions que orienti les famílies i atengui directament l'educació dels nens més petits en els casos i amb els horaris i calendari convenients.

2. Amb diversos objectius (ajuda a la mare treballadora, a l'infant de família pobre, etc.) s'han anat definint diverses partides als pressupostos destinades a famílies i institucions que atenen nens de 0 a 3 anys; creiem que els pressupostos de la Generalitat de Catalunya, en exercici del nostre Estatut d'Autonomia, podrien ja assignar-les segons fos més convenient. Per tot el que hem exposat, en opinió del nostre grup, cal unificar aquestes partides dins el pressupost d'Ensenyament i no seguir la diversificació obsoleta en què es troben encara en els pressupostos estatals.

3. Quant a l'aplicació dels recursos a la creació i manteniment d'institucions per a l'educació dels nens de 0 a 3 anys, creiem que hi ha una condició prèvia: que siguin institucions educatives, que reuneixin les condicions de personal i materials per educar. A partir d'aquesta condició considerariem prioritària l'aplicació dels recursos a l'educació dels nens en les zones de població més dèbils econòmicament i on no hi hagués encara model de bona educació per tal de contribuir alhora a l'educació dels nens i a la dels pares, i a la sensibilització ciutadana respecte el tema que ens ocupa.

TERESA EULALIA CALZADA
Grup Parlamentari
del PSUC

1. Per assegurar l'educació dels infants de 0 a 3 anys, l'organisme més competent hauria de ser el mateix que s'encarrega de l'educació del conjunt de la població i en el nostre cas, per tant, la Conselleria d'Ensenyament.

Fins ara l'actuació de l'administració per els infants d'aquestes edats ha tingut un caràcter assistencial; això és resultat d'una tradició i d'uns condicionaments laborals, socials, familiars que impedièren qualsevol altre tipus de consideracions.

Però degut a les transformacions socials, a la introducció de noves formes de vida, així com al desenvolupament dels estudis de la psicologia i en especial dels factors que intervenen en el procés evolutiu, intel·lectual,

afectiu dels infants s'imposa un canvi en l'actuació de l'administració. Paral·lelament a aquests canvis i en molts casos resultat dels mateixos s'han anat creant centres que ja no tenen una finalitat assistencial sinó que són un mitjà d'ajuda i d'estímul per al desenvolupament de l'infant. Cal reconèixer la funció educativa que realitzen aquests centres.

És en aquesta nova situació que les orientacions educatives que ha d'establir l'administració no afecten tan sols a les famílies sinó que es dirigeixen a les institucions com les pròpies escoles-bressol.

La necessitat de regular la diversitat de centres existents i l'assegurar al mateix temps el desenvolupament d'aquesta tasca educativa, sense que això signifiqui oblidar altres aspectes, creiem que l'organisme més competent per assegurar-ho seria la Conselleria d'Ensenyament.

2. L'existència de diversos organismes per fer la mateixa funció no creiem que sigui un bon sistema per a garantir un servei eficaç; això comporta repeticions d'actes, descoordinació i fonamentalment dificulta el control de les actuacions. Seria necessari que els recursos que s'obtinguin de diverses fonts passessin a un sol organisme responsable del conjunt de les actuacions.

3. Possiblement caldria establir criteris diferents per ajudes corresponents a despeses de manteniment i les corresponents per nova creació. En un i altre cas seria necessària la realització d'una planificació que tingués com a objectiu fonamental l'establiment d'ajudes que garanteixin una funció compensadora de les desigualtats socials i educatives existents.

MARÇAL CASANOVAS

Grup Parlamentari d'
ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

1. Davant dels dubtes que varen sorgir sobre quina Conselleria era l'adequada per a tractar sobre aquest tema, que si bé en uns aspectes sembla que hauria de ser tractat per la Conselleria d'Ensenyament, en d'altres sembla que sigui més aviat competència de la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social, vam optar per fer una consulta a les pròpies Conselleries i que elles decideixin quina és la que se n'ha de fer càrrec. De tota manera l'opció del nostre grup és que en gran part, si bé no pas totalment, creiem que depèn de Sanitat i Seguretat Social.

2. És evident que, per la bona gestió dels recursos, cal que totes les assignacions vagin a parar a un sol fons.

3. D'acord amb els principis del nostre partit creiem que els fons han d'anar primordialment dedicats a les escoles bressol de les barriades i poblacions on pel seu context social siguin més necessàries.

EXPOSICIÓ «PICASSO A L'ESCOLA»

Entre les activitats commemoratives de la celebració del naixement de Pablo Picasso, l'Ajuntament de Barcelona ha preparat una exposició itinerant per tots els Districtes de la Ciutat. Estarà instal·lada a les Escoles Municipals i de la Generalitat. Podrà ser visitada pels infants de les escoles del mateix districte.

L'exposició és una eina pels qui treballen en el camp de l'educació.

Els mestres hi teniu un paper fonamental, car heu de ser els animadors de tot el procés de motivació i de preparació de la visita, vosaltres que sou els coneixedors de cada realitat escolar.

Hi ha un dossier explicatiu per als mestres, el qual va acompanyat d'unes diapositives en prèstec.

L'exposició consta de fotografies i elements de motivació, també hi ha jocs per a que els visitants puguin participar activament. Està fonamentada en torn a:

- a) vida i obra de Picasso
- b) interpretació plàstica de l'artista sobre: animals, nens, jocs i festes.

Està previst un calendari de quatre torns:

1er Torn de finals de Novembre fins al 15 de Desembre.

Districte VII. Col·legi N. «Barcelona»

Districte X. Escola Municipal «Casas»

Districte IX (Sud). Escola Municipal «I. Iglesias»

Districte XII (Nord). Escola Municipal «Tramuntana»

2^{on} Torn del 14 de Gener al 12 de Febrer

Districtes I, II, IV, VI.

3er Torn del 18 de Febrer al 26 de Març

Districtes IX (Nord), XI, III, XII (Sud)

4^{art} Torn del 14 d'Abril al 14 de Maig

Districtes VIII, V, III, i IX (Ciutat Meridiana-Torre Baró)

La canalització de les visites es realitza a través de l'Institut Municipal d'Educació, telefonant al núm. 325 98 00 Dep. de Cultura.

ASSOCIACIÓ DE MESTRES «ROSA SENSAT»

GRUPS DE TREBALL CURS 1981—82

L'Associació de Mestres Rosa Sensat, té com a finalitat la Renovació Pedagògica de l'escola.

I la renovació més pròxima a l'escola és aquella que té com a peces fonamentals els mestres. Els mestres que es troben al voltant d'una taula i que reflexionen temes referits a l'escola a partir de l'experiència adquirida dia a dia.

Això tan senzill, tan diferent de la política oficial dels ministeris és el que anomenem un Grup de Treball. Els grups de treball són la vida de l'Associació, doncs són ells els que fan viure els problemes reals dels mestres i dels nens, tot intentant donar-los-hi solucions.

Tots els socis poden participar en un grup de treball ja existent, o bé prendre la iniciativa de crear-ne de nous.

A continuació donem la relació dels grups de treball actuals que poden ser interessants pels mestres de 0 a 6 anys.

SECCIÓ I (mestres d'infants de 0-3 anys)

PSICOMOTRICITAT

Coordina: Encarna Sugrañes

Horari: *dijous, d'1/4 de 7 a 3/4 de 8.*

LA RECERCA CIENTÍFICA A L'ESCOLA

Coordina: Montserrat Jubete

Horari: *a concretar per telèfon*

LES JOGUINES I EL MATERIAL

Coordina: Irene Balaguer

Horari: *3r dimecres de cada mes de 8 a 2/4 de 10.*

EL SEGON ANY DE VIDA A L'ESCOLA BRESSOL

Coordina: Montserrat Jubete

Horari: *dilluns de 7 a 9.*

SECCIÓ II (mestres de les classes de 3 a 8 anys)

EL TITELLA COM A EINA

Coordina: Teresa Serra

Horari: *dimarts, d'1/4 de 7 a 3/4 de 8.*

MÚSICA AL PARVULARI

Coordina: Lluïsa Figuerola

(aquest grup es fa en coordinació amb l'Institut Municipal d'Educació.

Per saber l'horari i dies de trobada s'ha de telefonar al núm. 325 98 00.

Demandar per *Margarida Altaf*)

MATEMÀTICA

Coordina: Roser Reverter

Horari: *dimecres, de 8 a 2/4 de 10.*

LLENGUA

Coordina: Teresa Creus

Horari: *dimarts a 3/4 de 6.*

PLÀSTICA

Coordina: Quimi Creixams

Horari: *dilluns, d'1/4 de 7 a 3/4 de 8.*

CIÈNCIES SOCIALS AL CICLE INICIAL I MITJÀ

Coordina: Pilar Tatxer

Horari: *cal concretar-lo per telèfon*

CIÈNCIES NATURALS

Coordina: Carme Tomàs

Horari: *dilluns de 7 a 9.*

UTILITZACIÓ DEL MATERIAL TRIS TRAS

Coordina: M. Cinta Margalef

Horari: *dijous, d'1/4 de 7 a 3/4 de 8.*

LA CREATIVITAT

Coordina: Josep Mula

Horari: *dimecres, d'1/4 de 7 a 3/4 de 8.*

TAULA RODONA: EL CICLE INICIAL

Aquest mes d'octubre s'ha fet una Taula Rodona sobre el *Cicle Inicial* en la qual hi ha participat:

- Martí Teixidor, cap del Servei d'Ordenació Educativa de la Conselleria
- Carme Sala, una de les persones que va participar en l'elaboració de les orientacions generals d'aquest cicle.
- Joan Ramon Tort, orientador de mestres del Cicle Inicial.
- Anna Mantique, mestra de Cicle Inicial.

Es va fer el plantejament organitzatiu del Cicle i es van donar els fonaments pedagògics i psicològics que donen suport a les orientacions. En acabar, es va obrir el col·loqui al qual hi varen participar els mestres assistents, que eren uns vuitanta.

cop d'ull a revistes

PEDAGOGIA

CONESA, Rosalia. *El cuerpo como arma.*

«Cuadernos de Pedagogía.» Maig 1981, núm. 77, pp. 42-43

FORTUNY, Joan. *Los primeros razonamientos, el dibujo y el juego en preescolar.*

«Cuadernos de Pedagogía.» Juny 1981, núm. 78, pp. 16-17

DIDÀCTICA

PRIM, Esther i CALVET, Carme. *El titella com a eina.*

«Perspectiva Escolar.» Juny 1981, núm. 56, pp. 38-39

PARVULARI, ESCOLA PROA. *Espacio: la noción de lateralidad.*

«Reforma de la escuela.» Juny 1980, núm. 19

ESCOLA I SALUT

TORMO, Ramon. *Normas para la nutrición correcta del niño.*

«Reforma de la escuela.» Juliol - agost 1981, núm. 34, pp. 51-55.

PSICOLOGIA

ROSEL, J. *Orientación a la familia sobre la estimulación precoz del niño ciego.*

«Infancia y aprendizaje.» 1981, núm. 12, pp. 37-47

RIVIÈRE, Angel i BELINCHON, Mercedes. *Reflexiones sobre el lenguaje autista. Análisis descriptivos y diferencias con la disfasia receptiva.*

«Infancia y aprendizaje.» Juliol 1981, núm. 13, pp. 89-116

ESCOLA I SOCIETAT

Procés de les escoles bressol a Barcelona.

«Perspectiva Escolar.» Maig 1981, núm. 55, pp. 43-44

Calendari escolar i regulació del Cicle Inicial: Parvulari i Cicle Inicial d'EGB.

«Guix.» Juliol - agost 1981, núm. 45-46, pp. 71-76.

GOMÀ, Eulàlia. *Un medio eficaz para el análisis institucional.*

«Cuadernos de Pedagogía.» Setembre 1981, núm. 80, pp. 14-15.

RAONEM

per Concepció Roca i Baró
Desenvolupament d'estructures
intel·lectuals
Establiment de relacions
Capacitat de raonament

Llurs exercicis exigeixen raonament, associar idees, detectar similituds o diferències i descobrir relacions, amb l'objecte de potenciar el desenvolupament intel·lectual. Aqueixes característiques els fan aconsellables com a aprenentatge que aplanarà el camí i facilitarà l'adquisició posterior de qualsevol tipus de coneixement.

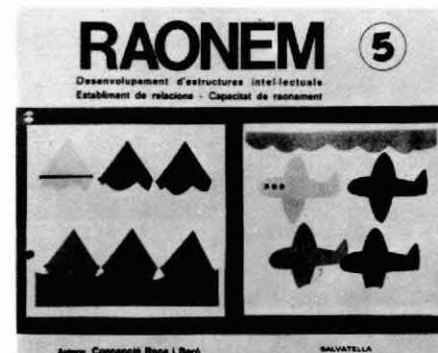
Quaderns publicats:

N.º A, B i C per a infants de 4 a 5 anys.

N.º 1, 2 i 3 per a infants de 5 a 6 anys.

N.º 4, 5 i 6 per a infants de 6 a 7 anys.

Correspon a l'edició en castellà de
MULTITEST.

Preu: 100 ptes.

EDITORIAL
MIQUEL A. SALVATELLA S.A.
C/ SANT DOMÈNEC, 5 · BARCELONA 12

Desarrollo psicológico del niño (de los 18 meses a los 8 años).

Servicio de Publicaciones del M.E.C. Madrid, 1981 (250 ptes., 102 pp.)

Síntesi de les característiques més destacades en el període evolutiu de l'infant comprès entre els 18 mesos i els 8 anys. Pretén de servir d'estudi i d'anàlisi per a una millor adaptació dels sistemes educatius als trets psicològics de l'infant i al seu procés maduratiu. L'equip que ha participat en l'elaboració d'aquest estudi intenta respectar i conjugar les diferents aportacions dels experts en psicologia evolutiva, i facilitar-ne la comprensió per part dels usuaris del camp de l'ensenyament.

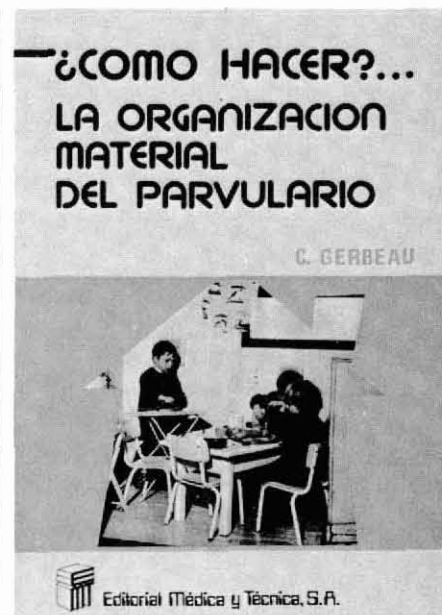
LARSON, G. Mejores Alimentos, Mejores Niños.

Edaf, Madrid, 1981 (200 ptes., 154 pp.)

Fa més de deu anys que Gena Larson va ser pionera en l'aplicació de principis nutritius sans, en els programes de menjadors escolars i és considerada com a persona autoritzada pel que fa a tots els temes relacionats amb la dietètica i la nutrició, especialment infantils.

Basa el seu programa en la importància que tenen els aliments naturals no contaminats, en la nutrició humana principalment durant la gestació i els primers anys de la infantesa.

El llibre conté receptes per als petits, fàcilment adaptables als grans, i instruccions per a preparar-les.

GERBAU, C. ¿Cómo hacer?... La organización material del parvulario.

Editorial Médica y Técnica, S.A. Barcelona, 1981 (400 ptes., 66 pp.)

Aquest llibre destaca la importància de l'organització de l'espai físic per a l'activitat dels infants i la repercussió sobre el seu comportament i aprenentatges. L'autora fa un recull d'idees i d'experiències d'organització a les Escoles Maternals franceses, de les quals és Inspectora Departamental. Una *caixa d'idees* d'on cadascú podrà treure'n el que li sigui essencial i adaptar-ho a les pròpies condicions d'espai i de local amb el màxim d'aprofitament de cara a les necessitats dels infants, que varien al llarg del curs.

LÉVY, J. Despertar al mundo. Adquisición de la autonomía.

Ed. Daimon. Barcelona, 1981 (475 ptes., 128 pp.)

És continuació d'un primer llibre, de la mateixa autora *Despertar a la vida* (ed. Daimon). Va dirigit a pares i educadors. L'autora aporta la seva experiència realitzada en guarderies de la «Protecció Maternal i Infantil» de París, en el camp de la psicomotricitat, durant els tres primers anys de vida de l'infant. Parla, entre altres coses, de la vida quotidiana, del joc, de l'aigua, de l'entrada al món dels sons, de l'infant que viu a la ciutat i de la guarderia, i també del nen amb problemes. L'obra té un tema de fons: la relació personal, el plaer compartit.

Espai per a una creativitat sense límit

CERES, PINTURES DE DIT

MANLEY[®]

ABACUS
S.COOPERATIVA

servei a l'ensenyament

Còrsega, 269 baixos
Tels. 217 44 54 i 217 45 66
BARCELONA-8

Ausiàs March, 16-18
Tel. 302 21 08 (5 línies)
BARCELONA-10

Sucursal Vallès:
Forn, 8
Tel. 725 07 55
SABADELL

Sucursal Sta. Coloma:
Mm. Jacint Verdaguer, 73
Tel. 386 31 40
STA. COLOMA DE GRAMANET

INF Disco Pub A cara l

